

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
 Pentru un an 4 coroane.
 Pentru șase luni 3 coroane.
 Pentru România 10 lei anual.
 Publicația se face la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE
 se primesc în biroul administrației (strada
 Poplăcii nr. 15).
 Un șir garmond prima dată 14 bani, a doua-ora 12 bani
 a treia-ora 10 bani.

Aniversarea luării Plevnei.

Joi s'a sărbătorit în România aniversarea, de astă-dată jubilară, a căderii Plevnei în mâinile oastei românești după o impresurare, ca într'un cerc de fier și foc, de mai multe luni. S'au adus cerului mulțumiri pentru ajutorul Dumnezeu, ce s'a dat acum douăzeci-și cinci de ani. S'au făcut procesiuni pioase la biserica Sf. George-Nou; Măiestratea Sa Regele Carol, împreună cu Alțeta Sa Regală Principele moștenitor al Coronei, în mijlocul unui strălucit stat major, înconjurăți de floarea societății bucoareștene, au asistat la sărbătoreșorul parasias; orașul s'a împodobit cu steaguri; vîzduhul însuși, deodată împinzindu-se, scânteia în razele unui soare vesel. Toate sărbătoreau glorioasa zi — cea mai mare, poate, din viața poporului nostru la Dunăre. Românimea întreagă își arăta bucuria într'un chip sau într'altul fericiindu-se, că ia parte și că contribuie cu inima, cu gândul și cu obolul ei la preamărirea aceastui postumă a eroilor dormind, sub Plevna, somnul nemuririi.

Cu prilejul acesta dl. Ferechide, presidentul camerei (dietei) române, a ținut o vorbire, în care a propus, ca să se ridice un monument în amintirea eroilor căzuți pentru neamul patriei. El a zis între altele:

»Monumentul, ce se va ridica, va aduce aminte tuturor eroismul armatei pe câmpiile Bulgariei, eroismul și gloria strălucită a ilustrului ei șef! (Aplauze prelungite).

»Monumentul acesta va spune generațiilor viitoare în ce mod se câștiga și se asigură independența țării. (Aplauze prelungite).

»El va fi un îndemn și exemplu pentru generațiile viitoare, ca să aibă săpat adânc în inimă, că fiecare este dator să dea tot și chiar jertfa vieții lui pentru apărarea patriei. (Aplauze prelungite).

»Am formulat, d-lor deputați, propunerea mea în formă de proiect de lege. Nu am cerut să subscrie dinainte acest proiect de lege nici unul dintre d-voastră, dar' pentru ca să fie valabilă propunerea mea, trebuie să fie subscrișă de 7 deputați.

(Deputații strigă: Subscriem toți! toți!)

Proiect de lege.

»Se va ridica în București un monument în amintirea războiului independenței, și în onoarea armatei.

»Din excedentul constatat alegerii-țului 1901—1902 o sumă de lei 500 000 este afectată la această lucrare.

Legătura neștearsă, ce există, între Regele Carol, Marele Căpitan dela Grivița și Plevna, și între tovarășii săi de luptă, a fost întărită prin toastul însuflețit, ce l'a ținut Majestatea Sa cu ocaziunea prânzului dat la palat tuturor generalilor, colonelilor și locotenenților coloniei, cari sînt în viață și au luat parte la războiul independenței. Estă cuvintele, ce le-a rostit M. S. Regele înainte de încheierea mesei:

»Cu viață mulțumire am intrunit împrejurul meu pe vechii mei tovarăși de luptă, ca să sărbătorim împreună a 25-a aniversare a luării Plevnei.

»N'am putut da o stînire mai înălțătoare glorioasei aniversări a războiului decât ducându-mă însuși pe câmpul de bătălie, spre a depune, ca semn de vecinică recunoștință, oșuni pe mormintele acolora, cari au căzut în lupte.

»Adânc mișcat am stat în fața oșmintelor bravilor noștri oșteni, cari odihnesc acum departe de vetrele lor, în pămînt străin; mult 'mi-s'a pătruns inima, când Metropolitul din Vrața, în frumoasa sa cuvîntare, a exclamat arătînd spre câmpul de luptă: »Sculați-vă din mormintele voastre, Regele vostru a venit să vă mulțumească pentru vitejia voastră.

»Da! Am mers la Grivița spre a mă închina, cu dragoste și venerație, înaintea acolor vrednicii fii ai țării, cari 'și-au jertfit viața pentru neamul României.

»Un sfert de veac a trecut de atunci și faptele războinice sînt încă vii în mintea noastră; însă mai vie trebuie să rămână în sufletul nostru amintirea eroilor, cari au scris cu sângele lor cea mai frumoasă pagină a istoriei noastre naționale.

»Serbînd astăzi cu recunoștință a douăzeci-și-cincia aniversare a intrării triumfale a armatelor aliate ruso-române la Plevna, gîndesc la toți acei, cari, sub ordinele mele, au condus trupele la izbîndă. În amintirea acolora, cari nu mai sînt și urînd viață lungă color cari trăiesc — ridie păharul meu.

Și noi Români din Transilvania și Ungaria ne alăturăm la bucuria fraților noștri de dincolo, pentru-că bucuria lor este și bucuria noastră.

FOIȚA.

Dr. Ioan Rațiu.

(Schită biografică).

(Urmare și fine).

La 1860 tînrul avocat s'a stabilit în Alba-Iulia; în primăvara anului 1861 s'a reintors la Turda.

Îndată după aceea s'au început luptele politice în congregația comitatului, la cari lupte Rațiu lua nu numai o parte activă, ci avea rol de conducător. În Maiu 1861 a și fost ales de vice-comite al Turzii. Dar' nu mult a rămas în acel post, pentru-că administrația ungurească, care se făcea în comitat, l'a îngreșat. Odată s'a întîmplat că în lipsa dînsului a fost falsificat chiar un proces verbal, ceea-

ce așa de mult l'a indignat, încât 'și-a dat abdicerea.

Îndată după aceea un larg câmp de alți lupte s'a deschis înaintea harnicului luptător român: câmpul luptelor politice, un câmp pe care îl găsim necontenit până în ora morții sale.

La 1861 se exmite la Viena o deputație de trei: Iacob Bologa, Elia Măcelariu și — Dr. Ioan Rațiu. Deputația a plecat la începutul lui Iunie la Viena, unde în scurt timp a zosit și metropolitul Șluș, și a stat acolo până în Decembrie. În timpul acesta cei patru deputați au fost primiți de mai multe-ori în audiență: la împăratul, la arhiducele Reiner și la ministrul Schmerling. Înaintea împăratului, Dr. Rațiu s'a înfășoșat îmbrăcat într'un frumos costum românesc, decorat cu tricolor național.

Scopul deputației era să esopezeze convocarea dietei transilvane. În

scopul acesta cei patru bărbați au prezentat la Schmerling și la împăratul un Memorand, care a ajuns să fie desbătut și în cancelaria aulică ardelească. Toți membrii cancelariei au fost contra convocării, afară de Românul Ladislau Pop, care a dat vot separat. M. Sa împăratul a primit votul separat al lui Pop și a ordonat convocarea dietei. Astfel deputația 'și-a ajuns scopul, ba mulțumită stăruințelor ei, cancelarul Kemény 'și-a dat abdicerea făcînd loc lui Fr. Nádasdy, un om de încredere al curții, care instalându-se în Cluj a pregătit terenul pentru dietă, care s'a și convocat la 1863 în Sibiu.

La 1862 Drul Rațiu 'și-a deschis cancelaria de avocat în Turda. Mulți ani de-arîndul ei fî unicul avocat român, ear' cancelaria sa în decurs de 30 de ani, până la 1892, a fost ca și o fortăreață de apărare a intereselor poporului român. Mai ales în cauze

Limba română în Timișoara. Social democrații din Ungaria-de sud au ținut în Timișoara o conferință, la care au participat și Români. Ce caută aceștia într-o organizație, stăpânită de evreismul internațional, nu pricepem. Caracteristică pentru stările de azi din Ungaria a fost împrejurarea, că reprezentantul poliției de-acolo n'a permis să se vorbească și românește, ceea ce a produs indignație generată între cei prezenți.

Un protest. Am fost dat știrea, că Wlassics a dat o ordinațiune nouă, prin care restringe seroul de activitate al școlilor. După cum mărturisește „Peșter Lloyd”, ordinațiunea aceasta viza naționalitățile. Acestea, obișnuite să nu primescă ceva bun din Budapesta, n'au remonstat, dar' a remonstat școlarul din Oradea-mare, care a declarat categoric, că va demisiona, ear' cel din Seghedin au spus că refuză executarea acestei ordinațiuni, dacă nu se va suspenda valabilitatea ei pentru Seghedin.

Austro-Ungaria și Rusia. În curând va sosi Lambsdorff, ministrul rus de externe, la Viena. Cercurile diplomatice din capitala monarhiei atribue o mare importanță acestei vizite, care dovedește, că între cele două state e armonie. La convenirea cu Goluchowsky l-au îndrumat pe Lambsdorff deoparte situația din Balcani, de altă parte votarea tarifului vamal german. Nu e exclus, ca pe lângă o înțelegere politică să se încheie și o convenție economică, îndreptată în prima linie contra celei mai nouă politici economice germane. Cei doi miniștri se vor consulta și asupra situației din Balcani, unde Rusia nu va suferi, ca să se provoace încercături internaționale.

Limba poporului, nu a statului. Cardinalul-archiepiscop din Barcelona, Mgr. Casanas, a ținut o predică despre împărțirea învățării creștinești, zicând între altele: „Numai limba poporului poate fi aceea, în care să fie

instruate popoarele în învățătura creștinească. Așa a hotărât biserica în conformitate cu tradiția evanghelică. Pentru aceea a dat Dumnezeu apostolilor la început darul limbilor străine și spiritul lui e și acum încă cu biserica lui. Să nu ne pese dar' de opreliștile politicilor, cari sânt la guvern. Oamenii aceștia se duc, dar' biserica rămâne și ne schimbata rămâne tradiția ei. Folosiți dar', cum ați făcut și până acum, limba, în care v'au învățat mamele voastre poruncile lui Dumnezeu.”

În Catalonia se vorbește un dialect spaniol, care seamănă mult cu limba provensală. Așa fiind, instrucția în limba spaniolă n'ar prezenta greutăți așa de mari. Cu toate acestea, Catalonezii insistă cu o tenacitate vrednică de laudă, ca instrucția să li-se dea în dialectul lor.

NIMICIRE. În 15 l. c s'a pertractat procesul de presă intentat redactorului Hermann Schrott pentru cinci articoli publicați în „Kronstädter Ztg.”. Schrott a fost condamnat la un an închisoare de stat și la amendă în bani de 5000 coroane, care sumă se va detrage din cauțiunea ziurului. Propunerea procurorului, ca Schrott să fie espulsat, a fost respinsă de tribunal.

Un nou partid. Elementele nemulțumite ale partidului liberal din comitatul Liptov au avut o întrunire, în care au hotărât înființarea unui partid maghiar. Aceasta din cauza, că partidul liberal de acolo e slab și chestia de naționalități devine tot mai acută, după-cum dovedește atitudinea Slovacilor. Partidul acesta, care va agita și pe terenul social în favorul maghiarismului, numără deja 60 membrii și e speranță, că numărul va crește.

Arderea „Drapelului” în Lugoj. În congregațiunea extraordinară a comitatului Caraș-Severin, prezidiată de comitela suprem Pogány, interpellat de Coriolan Bredicesanu asupra cazului cu sublocotenentul dela husari,

care a ars într-o cafenea din Lugoj „Drapelul” și s'a folosit de expresiuni neconviniptoase la adresa Românilor, fără ca poliția să fi intervenit. Interpelatorul constată din cauza aceasta, că în Ungaria legea nu se aplică în mod egal față de toți. Vicecomitele Fialka declară, că va purcede și în cazul acesta contra ori și cui cu egalitatea cerută de lege.

Grandomanie. Francezul R. Recouly publică în „Temps” un interviu avut cu Apponyi. Între altele l-a întrebat și în chestia naționalităților. Răspunsul presidentului de cameră e de un optimism, pe care-l poate simula numai grandomania jidano-maghiară. El a zis: „În chestia aceasta nutresc cele mai bune speranțe. Naționalitățile din Ungaria n'au basă istorică. Ele n'au trecut, nici tradiții de autonomie.” Revue des deux Mondes greșete când numără într'un studiu asupra Austro-Ungariei Slavii din Austria laolaltă cu cei din Ungaria. Maghiarii exercită o superioritate intelectuală suprimătoare asupra celorlalte naționalități. După cantitate formează 50% (?), după calitate 80-90% (??). De Șvabi sânt siguri Maghiarii, căci 2-3 jurnaliști gălăgioși nu numără, ear' între Sași sânt puțini trădători. Ce-a zis despre Români, nu comunică „Die Zeit”, după care dăm acest extras. Ei sânt de sigur toți „trădători”, afară de câteva burueni.

O nouă lovitură. Széll a anulat alegerea alor zece membri în comisiunea municipală din comitatul Turoș pentru pretinse iregularități. Motivul adevărat e, că toți zece sânt membri ai partidului național slovac.

Alegeri pentru dietă. În Salonta-mare a fost ales deputat dietal M. Balogh, kossuthist, în Tape B. Kelenen, kossuthist. Gedeon Rohonczy a căzut față de cel din urmă cu 50 voturi.

de segregare și comasare avea Dr. Rațiu procesele cele mai însemnate din toate părțile. Unul dintre cele mai vestite procese purtate de dînsul a fost cel al Tofălenilor, un proces despre care s'a dus veste în toată țeara. Dar' nu numai Români, ci și Săcuii alergau ou procesele lor la avocatul român. Procesele așa numite pentru „siculica haereditas”, toate Dr. Rațiu le-a purtat și pe toate le-a câștigat.

Deschizându-se dieta la Sibiu, Dr. Rațiu a luat parte la ea ca deputat al Gurghiului și a fost ales ca notar pentru procesele verbale românești. În dietă a vorbit pentru autonomia Transilvaniei.

Atât față cu Reichsrathul din Viena, cât și față cu dieta feudală din Cluj a luat poziție contrară, — ca Români să nu participe la ele.

La 1866 o mare petițiune circula printre fruntași Românilor din Ardeal. Acoperită de vre-o 1900 de is-

călturi, această petiție avea să fie așternută M. Sale Împăratului. Cu așternerea fură incredințași George Barițiu și Dr. Ioan Rațiu. Din pricina că Barițiu se îmbolnăvi, Dr. Rațiu s'a dus singur la Viena și așternu marea petițiune.

La 1869 se țină cea dintâiu conferință națională, la Merourea, unde se hotărî pasivitatea Românilor ardeleni față de alegerile dietale. La organizarea acestei conferințe încă a lucrat Dr. Rațiu împreună cu Elle Măcelariu, care a convocat conferința.

Proxima conferință, care de nou a enunțat pasivitatea, s'a ținut în Alba-Iulia la 1873, nu numai la inițiativa, ci și sub prezidiul Drului Rațiu. La 1880, în conștelegere cu George Barițiu, George Pop de Băsești și Partenie Cosma a statorit în Turda principiile fundamentale pentru organizarea partidului național, al cărui președinte a fost până la moarte. Con-

form acestor principii s'a alcătuit programul național, care s'a proclamat în conferința dela 1881 în Sibiu. La conferința din 1884 a luat parte ca delegat și a fost ales president al ședințelor; asemenea a participat și la conferința din 1887, când s'a hotărît în principiu așternerea unui memorandum la tron. La 1890 a convocat dimpreună cu Iuliu Coroian conferința ținută în 27 Octomvrie, pe care a deschis-o cu o pătrunzătoare vorbire. Prin concluziunile acestei conferințe s'a atras atențiunea Românilor de peste Carpați la situația noastră. Din mișcarea pornită atunci a răsărit „Liga”.

Conferința din 1892 (20-21 Ian.) asemenea a fost convocată și prezidată de Dr. Rațiu. În conferința aceasta s'a hotărît așternerea fără amânare a Memorandului.

În Maiu 1892 Dr. Rațiu, ca president, a condus deputația de 300 la Viena și a solicitat o audiență la Ma-

Inștiințare și apel

în cauza albumurilor Reuniunii noastre agricole.

(Urmare).

În vorbirea ținută de subscribul presid. când cu deschiderea expoziției industriale s'a fost scos la iveală planul de a se întocmi 2 albumuri, unul de broderii și alte cusături țărănești, firește alese și aveau frumoase, altul de țesături: covoare, cătrințe, șorturi, culmi, ștergare, merindețe, brâne, fețe de perini, de masă. Totodată s'a pus în vedere edarea unui al treilea album artistic, cuprinzând desemnuri în colorii, tipărite întocmai după original.

Aproape de neînchipuit este, cât de încordată și obositoare muncă ne-a cauzat expoziția și pregătirile cu săptămâni înainte. Stăruitori însă cum făgăduisem a rămâne și în viitor, comitetul reuniunii noastre agricole a fost convocat fără zăbavă, și în toial expoziției, a ținut o ședință, în care, la propunerea motivată a presidentului, s'a luat hotărârea de a se pregăti 3 albumuri, unul în 4 exemplare la fel pentru broderii și alte cusături, altul earăși în 4 exemplare la fel pentru țesături cum și un album tipărit în 500 exemplare, în total dar' 9 albumuri.

În scopul copiării și reproducerii am fost reținut, din obiectele expoziției, vre-o 300 piese alese, cu îngrijire de mai înainte. În schimbul obiectelor reținute am fost eliberat reverse pe seama numeroaselor colectante, cari toate cu satisfacție și mulțumire amintim, s'au declarat gata a lăsa în grija și paza noastră minunățiile alese.

Va să zică, expoziția atât de isbutită și faptul în adevăr surprinzător, că din miile de obiecte n'au perit și nu s'a stricat chiar nimic, au stîrmit încredere oare-cum nețermurită. Eată dar' unul din efectele stăruinței și îngrijirii, cu care s'a fost aranjat și cărmuit expoziția.

După petrecerea în registre, obiectele reținute au fost împachetate și rînduite, și deja 3 zile după închiderea expoziției, așadar' în vîlmășala înapoierii obiectelor, am înșghebat un atelier de cusătorie. În curînd s'a ivit trebuința de a sporî puterile de lucru și deci atelierele. Destul că 4 1/2 săptămâni au trecut, de când se lucrează, din zorile dimineții și până noaptea târziu, cu 12—22 țărance măestre în ale acului și răsboiului. După instrucția destul de anevoioasă, primită aici,

unele femei mai îndemnatice au fost lăsate ca să lucreze acasă, avînd să sporească modelele la câte patru exemplare. Alte femei earăși au primit să reproducă, acasă, în câte 2—4 exemplare, câteva din țesături, cari apoi se vor pune în vînzare ca fiind mai pe sus de celelalte. Pregătirea albumurilor ne-a dat așadar' ocazia de a îmbia, în preajma ernii lucru și câștig frumos multor femei sîrace.

Bucuros am fi întehit lucrările și mai și, însă m'am isbutit să angajem lucrătoare avea măestre în număr mai mare, deși plata ce îmbiăm, 2 cor. pentru ziua de lucru, este negreșit mărișoară.

Albumul de tipărit în colorii, în treacăt fie zis, cere muncă de cel puțin 8 luni. Va fi alcătuit din vre-o 25 cartoane în mărime de 25/35 cmt. Prețul se va urca la vre-o 5000 cor. Zilele aceste vor apărea cele dintâin 2 cartoane, înfățișînd mai multe covoare.

Aceste puține constatări ajung spre a convinge pe ori-și-cine, că, dela expoziție încoaci, noi cărmacii reuniunii agricole și mai ales subscribul president, care am luat asupra-mi sarcina în adevăr foarte grea de a conduce și supraveghia confecționarea numeroaselor modele pentru cele 3 resp. 9 albumuri, — am muncit din răspuțeri și făcut-am tot ce a fost cu putință într-o de a isprăvi lucrul cât mai în grabă.

Deosebită laudă se cuvine numeroaselor exponente, dintre cari aproape nici una n'a stăruit pentru înapoierea obiectelor aici reținute. Din contră, multe din preotesele și țărancele noastre au ținut să ne aducă cusături și țesături foarte vechi, pe cari nu le-au fost trimis la expoziție. Dovadă, că țărancele fruntașe și îndeosebi vrednicele preotese știu să aprețuiască lucrarea ce s'evirșim.

În presupunerea, că ici-colea se vor fi ivind nedumeriri, pe cari, adevăr grăim, n'am avut când să le împrăștiem prin ziare, adevărim, că obiectele reținute se află toate în bună grije și că n'au suferit într-o nimic.

Cusăturile de pe ii, cămăși etc. sînt copiate deja toate, de asemenea cătrințele, șorturile și brânele.

Modelele de culmi, ștergare și celelalte țesături vor fi gata și ele, peste vre-o 10 zile. Covoarele au trebuit date la tipar, unde vor fi copiate și ele în scurt timp. Pentru de a întimpina deci spesele împreunate cu trimiterea în două sau doară trei rînduri, rugăm pe cari îi privește se binevoiască a rămânea în

așteptare timp de cel mult 2 săptămâni, când apoi vom înapoia cu recunoștință obiectele reținute. Trimiterea va urma pe spesele reuniunii. De altcum, se înțelege, că am fi foarte recunoscători acelor, cari ar lua înșiși obiectele în primire, întimpinînd astfel împachetarea atât de uricioasă cum și spesele trimiterii cu posta. Luarea în primire se recomandă cu deosebire pentru cari își au domiciliul nu tocmai departe de Sibiu și cărora adese li-se îmbie ocazia de a veni înșiși sau de a trimite pe cineva după obiecte. Sîntem încredințați, că cei mai mulți colectanți astfel vom urma.

Dupa împărțirile premergătoare, pe cari îndatorați, ne-am simțit a le face pe seama celor interesați, trecem la apelul ce urmează.

Ca material de copiat ne-a servit deocamdată ceea ce reținusem din expoziție, așadar' în cea mai mare parte cusături și țesături din comitatul Sibiului, care va ocupa aproape jumătate din albumuri. Planul nostru însă a fost și a rămas să înzestrăm albumurile ca modele din toate ținuturile românești mai de seamă, stringînd astfel în acelaș mînunchiu. ceea-ce a iscodit și plasmuit geniul femeilor române, așa zicînd de pretutindenea.

Sînt la noi, așa știm, multe doamne și domnișoare și țărance, cari urmăresc cu viu interes lucrarea noastră care de prevăzut ei ea cuceri, la timpul său, admirația obștească.

A face dar' parte din albumuri, fie și numai cu 2—3 broderii sau țesături, firește bine alese și proprii cutărui ținut, este o cinste, pe care bucuros o îmbiăm cu rugarea călduroasă de a ni-se trimite, în scopul copiării, obiecte de felul indicat.

Binevenite vor fi mai ales cusături și țesături aveau frumoase și originale, așadar' neaose românești și aparținînd la portul obșteșo în cutare ținut sau comună.

Întâietate dăm obiectelor foarte vechi, fie și spălăcite și macar stricate încâtva. Cu cât ele vor fi mai vechi, de 20—50 sau doară peste 100 ani, cu atât mai bine.

Obiecte modernisate și paradînd în zugrăveli și colorii străine gustului artistic românesc de giaba ni-s'ar trimite, menirea albumurilor fiind stringerea și conservarea mai ales a minunățiilor artistice și așa foarte numeroase și erezite din moși strămoși.

Decât earăși obiecte multe și de a doua mîna, mai bine puține, dar'

"TURCA"

Obiectul popular de Crăciun și alte obiecturi de Anul-Nou.

(Urmare.)

Dar' vine în sfîrșit și aceea. În ajunul Crăciunului — coala pe la 2 oasuri după amiază — numai vezi feciorii gatași bine grăbind la gazda lor. Acolo mai înceară odată colindele și coala când e însărat bine se gata de a pleca în sat. »Vătavul mare« e încălțat în opinci înfășurate bine cu curele, ca să nu-i cadă banii de pe cioareci — căci cioarecii îi servesc drept »portofel« (buchilareș), acolo sloboade toți banii ce îi capătă, ș'apoi să-l vezi numai cum își calcă de mîndru — ba apăsă — oa banii să sune mai tare — în mîna dreaptă ținînd ploșca cu rachiu bun — în stînga steagul frumos făcut din 2 năfrâmi frumoase pe o cracă de cireș ear' în căciulă cu o virță (peană) știi coala ca dela drăguță — căci de regulă până e »vătav mare« îl

încunjură — sau cum zice pe la noi, îi dau »tărcoale« fotole — căci e regele jocului. Și turcașii au câte un puțu de vîrstă, cu toate că ei în Turcă stau îmbrăcați numai în osmașă și cu capul gol, fiindu-le tare cald. Coloșul mare și cel mic au niște desagi de le ajung mai până la genunchi.

Ceialalți — »colindători« — și ei nu se lasă mai pe jos — ori au drăguțe ori ba — căci căciulile (șăpoile) sînt cu vîrstă — ba dela Nișoa, ba dela Veta ba dela Maria, așa zice ei — și trebușcă să-i crez', de vrei să fi om de omenie.

Astfel gata cu toții, înainte de a pleca — ridică pe »Vătavul mare« sus și colindă colinda aceasta:

Sub umbrele lemnului*)

Este-un pat mare 'noheiat

Cu dalbe scînduri de brad,

— Dar' în pat cine-i culcat?

*) Fiecare rînd de două ori.

Da-i culcat jupânul gazdă
Cu dalba de jupâneasă,
Ear' dalba de jupâneasă
Ese-afară într-o casă
Ș'aprinde lumini pe masă
Ș'apoi mîndru grău revarșă.

Peste grău

Colac de grău,

Căci azi s'a născut Christos,
Domnul lumii de folos,
Și primiți colindători,
Cari sînt tot mîndri fiiori
Ce măreșo nașterea lui
În cîntări și 'n alilul,
Și pe ei îi dăruiți
C'un floren de bani mărunți
Ce-o rămas dela părinți
Să le-șjungă la mai mulți.

Aceasta colindă se referă la gazdă — și cât ține ea, »vătavul mare« e pe umerii feciorilor.

Cât timp ține ceremonia asta la gazdă, pe uliță e zervă mare. Copiii doritori s'au adunat ca să vadă Turca

alese și în adevăr frumoase. Buni bucu-roși am fi și dacă trimiterea ar fi mărginită la câte 4—6 obiecte de fiecare ținut. Așadar obiecte puține, dar' aeva măndre, originale și din ținuturi cât mai numeroase.

Fiind că și așa vor ocupa, reamintim, aproape jumătate din cuprinsul albumurilor, *comunele din comitatul Sibiiului să nu se trimită decât cel mult obiecte de o vechime neobitnută, nu și altele.*

Cu atât mai binevenite vor fi obiectele ca ni s'ar fi trimișend din celelalte comitate și mai ales din multele ținuturi, unde vechiul și măndrul port românesc continuă a se menține.

Spre a întimpina confuzia și incurcăturile, este neapărat a se înzestra fiecare obiect de trimis cu câte o lășioară, cusută bine și cuprinzând: numele comunei și al proprietarului, eventual vechimea (socotită după ani) obiectului, prețul vânzării și alte notițe de interes pentru noi. Un prețios serviciu ni-s'ar face, dacă ni-s'ar împărtăși apriat și întocmai, care e numirea locală ca o dau făranoșle cutărei găteți cusute, d. e. »altică«, »ciupag«, »bănuți«, »pui pe dos«, »cheiță«, »ciocănele« sau altcum. Numirile proprii diverselor țesături ori și cutărei găteți țesute, d. e. »vargă«, »alorie« și c. l., de asemenea ar trebui împărtășite, dacă e să putem strânge și pune în serviciul obștei multele numiri adese interesante, felurite și a bună seamă instructive. La broderiile îmbinate s'ar pute alătura o schiță făcută din simple linii, înzestrate cu numirile locale țărănești.

(Va urma).

Băncile populare germane.

— Sistem Raiffeisen —

Mulțumită imboldului dat în România de dl ministru Haret și la noi în Transilvania de harnicia reuniune de agricultură din comitatul Sibiiului mișcării pentru răspândirea băncilor populare, avem acum și Românii mai multe astfel de instituțiuni economice-culturale.

Noi nu suntem cei dintâi, cari am introdus băncile din popor; toate țările civilizate le-au introdus și organizat de mult. Dintre acestea locui de frunte ilia Germania cu cele 15.000 de bănci populare ale sale, apoi Austro-Ungaria, Italia, Rusia, Franța, și Țările-de-jos.

Anglia, Svedia-Norvegia, Danemarca, și Elveția au mai mult tovarășii cooperative decât bănci populare propriu zise. Așadar suntem printre cei rămași în urmă; totuși trebuie să ne mândrim, că în nici o țară nu s'au răspândit așa repede ca în România. Nu-s mai mult de doi ani, de când mișcarea a luat adevăratul avânt și azi România se numără printre țările, cari au cele mai multe; rămâne numai să ne punem alături cu cele cari au cele mai bune bănci populare.

Și acest lucru e cel mai de căpetenie.

În toate privințele cel mai bun exemplu ni-l dă Germania. Ea are cele mai multe, cele mai vechi și cele mai bune bănci populare; celelalte țări le-au introdus tot pe cele germane, ear' acele, cari nu le-au introdus pe acestea, sau nu le au de loc, sau le au rău organizate. Austria, Italia, Țările-de-jos au, după Germania, cele mai bune bănci populare germane. Franța a încercat să le introducă, dar' n'a isbutit pe deplin. Ungaria are 1500 de bănci germane din cele mai bine organizate; dintre aceste mai mult de jumătate cad în Transilvania, în satele săcești și românești, până la granița României.

E deci afară de ori-ce îndoială, că trebuie să ținem și noi seamă de progresele și experiențele Germaniei și să îmbrățișăm sistemul ei de bănci populare.

În cele ce urmează se va vedea de ce băncile populare germane sunt un sistem deosebit, de ce sunt cele mai bune, de ce trebuie să le îmbrățișăm și noi.

Multora le va pără greu de înțeles, cum băncile populare dintr'o țară cât Germania alcătuiesc un sistem, o unitate organică. Aceasta cu atât mai mult, cu cât băncile noastre nu-s întemeiate toate pe aceleași norme, ci-s deosebite după sate, părți și împrejurări. Cele germane însă sunt întemeiate pe anumite norme fundamentale și toate modificările după locuri se fac ținând seamă de aceste norme. De aceea alcătuiesc un sistem deosebit.

Sub numele de sistem german se înțeleg două feluri de bănci — cari la

rîndu le pot fi două sisteme — numite după numele întemeietorilor lor: bănci populare sistem Raiffeisen și sistem Schulze-Delitzsch.

Băncile Raiffeisen sunt bănci rurale și corăspund nevoilor și felului de traiu al agricultorilor; ale lui Schulze sunt mai mult pentru orașe și țărgulețe și se potrivesc mai bine cu felul de traiu și de muncă al orașenilor și lucrătorilor industriei.

Cele două feluri de bănci se întemeiază pe baza aceleiași legi și sunt în fond unul și același sistem localizat la sate și la orașe; de aci atîrnă dezvoltarea lor.

Cele mai potrivite pentru satele noastre — ca și pentru cele germane — sunt de sigur băncile Raiffeisen.

Doritorii de a introduce astfel de bănci — și să dea Dumnezeu să fie cât de mulți — se pot conduce bine de espunerea și deslușirile ce vom da aici. Această espunere se adresează deadreptul învățătorilor și preoților precum și tuturor conducătorilor de bănci populare. Fără a perde din vedere și băncile Schulze, vom stărui mai mult pentru prisperea băncilor Raiffeisen, a căror introducere n'avem destule cuvinte ca să o recomandăm.

Eată în câteva cuvinte punctele caracteristice ale acestor bănci:

Scopul lor este ridicarea morală și materială a membrilor prin acordarea de împrumuturi la membrii harnici, cinștiți, buni de plată, fără viții și apușturi rele; prin primirea cu dobândă a economiilor lor; prin procurarea în comun a necesarelor pentru munca agricolă (gunoiu, nutreț, semințe, instrumente agricole etc.), și desfacerea tot în comun a produselor agricole și industriale ale membrilor.

Ale lui Schulze nu țin socoteală de ridicarea morală, ci numai de cea materială.

Membrii băncilor Raiffeisen nu pot fi decât locuitorii dintr'un cerc anumit și limitat la cât se poate mai mic: un sat, mahale, cel mult o comună mică. Ei au drept de a cere și lua împrumuturi dela bancă, câtă vreme ajung mijloacele

— ei nu pot răbda până ce va eși afară — ei se ajută unii pe alți de se sue pe fereastră, ca să o vadă — dar' s'ermanii de ei, de câte ori nu plătesc scump suitul acela — căci vr'un mișel trage de picioare pe cel care îl ține, celalalt cade buf! de se cutremură casa — altul sparge o fereastră — în urma căreia gazda vocăte ca să 'și-o cărpească cu pielea lui — altul, care e mai îndrăgăneț și s'a vîrit în casă, e aruncat afară fără milă — ear' cei cari nu mai incap pe la ferestri se baț cu zăpadă de mâinile le sunt ca raou. Finindu-se colinda, pleacă — dar' abia ajung în uliță și eată-i încusjurași de toate părțile de copii, cari dau năvălă ca să vadă Turca — dar' Turcașii nu stau ei pleacă cătră preot — strigănd și chiuind de jos — ear' Turcașul bătînd tactul cu ciocul — căci Turca e luată în spate — copiii încă o lau rasna cătră preot ca și ei să meargă înlăuntru — dar' mulți n'au noroc, căci unul mai drăcos pune pe-

decă — cel dinainte cade — ear' cei cari vin peste ei, — și până se scoală »Turca« e departe.

Ajunși la preot acolo colindă colinda următoare:

— Sub cea verde dumbrăviță
Este-o dalbă chilință.
Da-n chilie cine șade
Șad doi sfinți împodobiți
Și bat toaca cerului
Ca să cânte cocoșii *)
Să se scoale preoții,
Să meargă la biserică
Și să-mi țină o slujbă sfântă
Slujba sfântă cin'o ascultă?
Da o ascultă meica sfîntă!!
Că mâne îi cea zi mare,
Cea zi mare s'erbătoare,
Mâne e cea zi frumoasă,

*) Poporul zice că, când cântă cocoșii aud toaca în ceriu — tot așa, dacă cântă un pușor mic care e cu cloca, acela a auzit toaca în cer și acela va fi un cocoș deștept.

Cu mii raze luminoase,
Tinerel prunc s'a născut
În scuticele 'nveluit.
În eslea vitelor
Mântuitor popoarelor.

După-ce finesc cu colindatul zice: »și mai bună seara gazdelor, seara de astă seară la mulți ani cu pace și cu sănătate«. Preotul le mulțumește, îi poțtește în casă, îi desleagă, le face molitvă pentru a pută mânca de dulce încă în seara aceea, apoi la turcaș și vătavului mare le dă bani, ear' la culcer un colac și o bucată de carne, care mulțumește: »foarte mulțumesc de cinste, de unde ați golit D-zeu să implinească«.

Astfel mulțămesc la toți oamenii.

Gătînd cu cei mai mari ai satului apoi colindă de rînd, dar' acum ajută și copiii. Colindele preste tot se colindă la fereastră. În casă intră numai unde sunt poțtiți. După colindă fiecare gazdă dă 4 or. vătavului mare, și 1, 2—3 cr.

Un episcop „patriot“. Episcopul evanghelic (?) Baltic a dat, la cererea revisorului școlar din Trencin, ordinul, ca toate inscripțiile slovace de pe școlile confesionale să se înlocuiască cu de cele maghiare. Un nou îndemn pentru învățătorii slovaci, ca să înscrie ideea slovacismului cât mai adânc în inimile elevilor lor.

Polonii și Ruteni. Ziarul rutenesc »Dilo« provoacă pe Ruteni să primească lupta națională și economică contra Polonilor în Galiciia-ostică. Fie școală, fie biserică, fie o prăvălie, fie o moșie, din toate trebuie scoși Polonii. În Galiciia-ostică se va înălța o flacără, care va străluci departe peste granițele țării.

Miscarea catalană. O deputațiune compusă din fruntașii intelectuali și ai comerțului din Barcelona a sosit de curând în Madrid, ca să prezente regelui o petiție, prin care cer introducerea prin lege a dialectului catalan în școli și administrație.

Pericolul din Balcani. Știri din Sofia spun că guvernul, cu învoierea cabinetelor din Viena și Petersburg, a luat dispozițiuni pentru mobilizarea rezervelor.

Austro-Ungaria și Rusia sânt decise, ca în cas când presiunea lor diplomatică asupra Turciei, pentru aplicarea reformelor în Macedonia, nu va avea succes, să folosească forța. Într'un eventual conflict armat, Bulgaria e desemnată să dea semnalul pe frontiera dinspre Turcia.

† Dr. Ioan Rațiu

Depeșe de condolență la moartea D-rului Ioan Rațiu.

București. Rațiu era sufletul Transilvaniei și Transilvania e inima românismului.

iestatea Sa, ca să predea Memorandul, ceea ce prin intravenirea guvernului maghiar s'a zădărnicit. »Memorandul« depus în cancelaria de cabinet sub sigil, a fost returnat pe calea guvernului, — nedescăcut.

La 13 Iunie, Dr. Rațiu se reîntoarce la Turda. Pe cale e avisat de pericolul ce-l așteaptă la gară, unde Maghiarii rabiști din Turda se pregăteau să-l împingă cu pietri, ciomagă și săcuri. De aceea în Cluj se dă jos din tren și ajunge cu trăsura acasă. Pericolul însă nu s'a putut evita. Furia plebei înverșunată s'a descărcat înoă în aceeași noapte asupra casei, dărâ-mând și spărgând totul, pentru a în-scena bine cunoscutul »Vandalism dela Turda«. În ziua următoare bătrânul luptător a fost silit să părăsească Turda, — pentru totdeauna, — alungat de concetățenii sei maghiari, și s'a stabilit în Sibiu. Astfel a trebuit să se despartă de locul seu natal, unde

S'a născut unde a apus steaua marelui Mihai. Unde s'a stins el, alte făclii se vor aprinde, de cel de sus, în serviciul neamului românesc și mai ales pentru a lumina calea mult amăriților nostri frați robiți.

Nu plângeți, fiți fericiți, fiți mândră, venerată Doamnă, că ați avut un astfel de soț.

La mormântul lui Rațiu, vesel să zicem: Trăească românismul; sufletul seu va fi fericit! Rugându-vă să primiți respectuoasa mea sărutare de mână, e ca tot odată prin Domnia-Voastră, să aduc și prinosul meu de recunoștință și îndemn, vrednicilor Românce din Transilvania.

Dumnezeu fie cu Domnia-Ta.

Dr. C. I. Istrati.

București. Societatea ardeleană »Frăția« unește lacrimile și ferbinți cu ale întregului neam românesc pentru pierderea ireparabilă a marelui luptător Dr. Ioan Rațiu. Secretar: Comșa.

Budapesta. Deplângem și noi cu neamul întreg pierderea marelui nostru bărbat. Tinerimea universitară română.

București. Comitetul societății »Dacia-Traiană« vă exprimă sincera condolență pentru dureroasa pierdere a ilustruului vostru soț. Comitetul.

Blaj. Țăranii din Blaj se alătură cu profundă umilință la doliul ce-l purtați, în urma adormirii în Domnul a mult regretatului președinte al partidului național Dr. Ioan Rațiu.

Dumnezeu să-l odihnească în pace.

Azente Gruta.

Lugoj. Români lugojeni se asociază doliului general, din incidentul morții iubitelui vostru soț și părinte și binemeritatului nostru președinte al partidului național. Dumnezeu vă aline durerea, ear' memoria răposatului rămână neuitată în poporul românesc, pentru ale cărui drepturi a lucrat și a luptat întreaga sa viață.

atâta a luptat și muncit pentru drept și dreptate.

În Decembrie 1892 a mers la București, ca să informeze pe mai mulți bărbați de stat ai României despre starea noastră.

La începutul anului 1893 a avut dimpreună cu E. Brots și Aurel C. Popovici o întâlnire cu fruntașii Slovacilor și ai Sârbilor în Viena. Acolo s'au pus primele baze ale alianței naționalităților, care s'a încheiat în congresul din vara anului 1895 în Budapesta.

În Iunie 1893 s'a ținut tot sub presiunea dînsului ultime și cea mai mare conferință națională, în care s'a aprobat așternerea »Memorandului«.

În toamna anului 1893 Dr. Rațiu cu mai mulți fruntași, Români, Sârbi și Slovaci au ținut în Budapesta o conferință între sine și acolo s'a ho-

Teiuș. Dumnezeu să vă ușureze durerea abia suportabilă, ce ați îndurat.

Teiușeni.

Blaj. Sincerile noastre condolențe.

Meseriășii români.

Șimleu. Jelim împreună cu națiunea română și stimata familie, pierderea ireparabilă a conducătorului întrepid și a pionerului inimos.

Români sâlăgeni.

Oravița. Plini de durere regretăm încetarea din viață a venerabilului luptător național. Sincerile noastre condolențe. Români din Oravița.

Brașov. Cu adâncă durere mă asociez la doliul vostru pentru pierderea scumpului soț, a marelui naționalist român Dr. Rațiu. Aurel Murășan.

Abrud. Trista veste despre moartea presidentului comitetului nostru național, a zelului și neînfrântului nostru conducător, adânc ne-a deprimat. Jalea neamului nostru e și a noastră. Români din Abrud și jur.

Blaj. Moartea aprigului luptător Dr. Ioan Rațiu ne-a mișcat adânc. Împreună cu întreaga națiune jalește și »Societatea Inocențiu M. Clain«.

Arad. Exprimând sincerile noastre condolențe înristatei familii, depunem simțămintele noastre de adâncă durere înaintea storiului ce azi încheie cadavrul falnicului stejar, stimat de noi în viață, admirat în luptă, deplâns acuma la mormânt.

Tinerimea română din Arad.

Iasi. Deplângem din suflet pierderea marelui patriot și vă rugăm să primiți cele mai sincere condolențe.

Corpul profesoral al esternalului secundar detertis din Iasi.

tărit conchemarea congresului, care s'a ținut 2 ani mai târziu. Tot atunci ministrul unguresc Hieronymi a avut o convorbire cu Dr. Rațiu, și i-a cerut să stăruiască pe lângă Români, ca să părăsească programul dela 1881, și în schimb făgăduia schimbarea legii electorale. Dr. Rațiu a declarat că »nu s'a născut încă acel Românc, care ar cuteza să propună schimbarea programului«. Infuriat de ținuta bărbătească și neclintită a conducătorului român, guvernul unguresc în scurtă vreme a pus la cale procesul »Memorandului«, chiar și ziua era hotărâtă îndată, pe una din zilele lui Martie 1894, dar' mai târziu fu amânată pe 7 Maiu.

Procesul acesta, cel mai mare și mai fără păreche în țeară, este cunoscut. În 5 Maiu, când membrii comitetului în frunte cu Dr. Rațiu mergeau la Cluj, au fost împinși de mulțime mare de popor. În 7 Maiu, într'o zi de Luni, peste 20000 de Ro-

București. Alături cu toți Românii, cari știu ce au pierdut, perzând pe sfântul și marele lor bătrân, vă aduc mărturisirea profundei mele dureri și rog pe Dumnezeu să vă dea destulă tărie, ca să răbdați grelele lovituri ale destinului.
Delavrancea.

Veștem. Vărsăm cu toți lacrimi de durere pe mormântul neînfricatului luptător Dr. Rațiu.
Românii din Veștem.

Blaș. Cu întreg poporul românesc deplângem și noi moartea lui Dr. Rațiu.
Al. Ciura, Emil Sabo.

Pitești. Liga culturală din Pitești exprimă adânci regrete pentru pierderea ilustrului fruntaș român Dr. Rațiu. Dumnezeu să apere neamul nostru mult însercat.
Pentru comitet prof. Brânzeu.

Pitești. Cu profundă durere participăm la doliul național. Moartea președintelui Rațiu este pierdere ireparabilă în lupta culturală a României. Dumnezeu mângâie familia falnicului stegar și apere destinele neamului nostru.
Eftimie Ionescu.

Primarul urbei Pitești, cu 60 iscălituri de cetățeni.

Cernduși. Moartea marelui Român umple de adâncă jale inimile noastre. Primiți asigurarea regretelor noastre ca fluxul adâncii noastre dureri
Junimea.

Viena. Sântem inconsolabili, dar primind târziu vestea zdrobitoare nu ne-am putut lua rămas bun în persoană de la scumpul defunct, cu a cărui moarte o glorioasă parte a istoriei Românilor din Transilvania își află încheierea. Că nuna noastră pe mormântul lui să fie promisiunea, că rămânem credincioși planurilor ideale, pentru cari a luptat viața lui întreagă și a suferit martiriul.
România Jună.

București. Studențimea macedo-română adânc mișcată de pierderea marelui naționalist, soțul domniei voastre, vă transmite condolențele sale.
Comitetul.

mâni erau în Cluj, însoțind pe conducătorii lor la tribunal, unde după o pertractare de aproape 3 săptămâni au fost osândiți la pedepse mari de temniță de stat.

În 25 Iulie 1894 Dr. Rațiu a fost arestat pe neașteptate de gendarmii în locuința sa din Sibiu și dus la Cluj, ear' de acolo la temnița din Seghedin, unde a fost închis împreună cu Iulie Coroianu și Dr. Vasile Lucaciu, de unde după 15 luni de suferințe, atât Dr. Rațiu cât și soții sei de luptă au fost eliberați.

Întreaga viață a lui Dr. Rațiu, din tinerețe până în adânci bătrânețe a fost o luptă neîntreruptă pentru drepturile poporului român, cu sabia, cu graful și cu condeiul.

București. Românii din Crusova (Macedonia) adânc întristați de pierderea ilustrului vostru soț, vă exprimă sincerrile lor condolențe.

Directorul școlilor românești din Crusova, Stercu Ionescu.

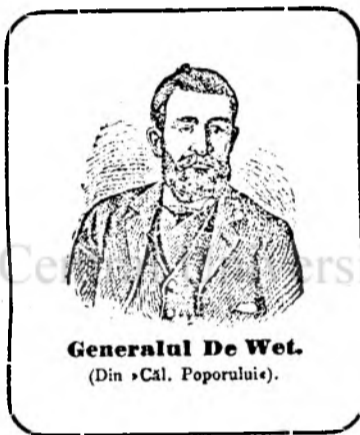
București. Adânci păreri de rău pentru moartea marelui Rațiu. În numele consulatului »Corda Fratres«
București: Bușilă.

Ploiești. Plâng cu smar împreună cu dv. groasăica nenorocire, ce v'a lovit. Dumnezeu și lacrimile neamului românesc să vă întărească să puteți suporta dezastrul familiar și național.
T. Raicoa.

București. Luăm cea mai vie parte la durerea ce v'a lovit prin moartea neuitatului vostru soț.

Ioan Demetrescu, președintele »Uniunii studenților români«.

Alexandria. Cetățenii Alexandriei adânc mișcați de pierderea ilustrului Român, vă rugăm să primiți expresiunile regretelor sincere, rugând cerul să vă întărească a suporta marea nenorocire, ce încercați.

Generalul De Wet.
(Din »Căl. Poporului«.)

Blaș. La doliul neamului românesc ia parte și corpul profesoral teologic.
Dr. Sâmpăleanu, Dr. Suciu, Alex. Ciura, Oct. Pris.

Turnu Severin. Plângem și noi pe cel deplâns de un neam întreg. Profesorii liceului Traian, T. Severin.

Părăstase.

Din mai multe părți ne vin știri despre celebrarea de părăstase pentru odihna sufletului răposatului în Domnul.

Astfel s'a celebrat un părăstas în Turda Duminecă în 7 Dec. c. servind dl prot. *Artemiu Codarcea*, asistat de preotul Ioan Nicoară. Au fost de față toți Românii din Turda, inteligență și popor.

Asemenea părăstase s'au oficiat încă în Veștem, în Feneșul-săseș etc. În Feneș la finea părăstasului preotul *Emil Pop* a spus poporului activitatea marelui bărbat.

Duminecă la orele 10 și jumătate s'a servit în Biserica Albă din București un parastas pentru veșnica odihnă a regretatului Dr. Rațiu.

De față erau: președintele Ligei, dl P. Grădișteanu, general Balaban, Stroe Beloescu, senator, Sava Șomănescu, Măldărescu etc. și o mare mulțime de cetățeni.

În biserica parochială gr.-cat. din loc încă s'a celebrat pentru odihna răposatului o liturgie funebrelă, pontificând d-nii Arseniu Bunea, secretarul fondurilor grănițarești, și Nicolau Togan, adm. protopopesc.

† Mihail Andreica.

Moartea cărăgi a secerat din șirul marilor noștri bărbați un vrednic luptător. Luni a răposat în Câmpeni viteazul și inimosul tribun dela 1848, *Mihail Andreica*, tovarăș de arme și soț de suferință al lui Iancu și Axente, un bun și credincios fiu al poporului nostru.

Despre moartea răposatului am primit Marți următoarea înștiințare telegrafică:

Câmpeni, 18 Dec. c.

Aseară 12 orele șese a răposat aici tribunul Mihail Andreica.

Exprimând familiei întristate regretele noastre pentru pierderea, ce o îndură, pierdere ce este a întregii noastre națiuni, dăm, după »Encicl. rom.«, următoarele date biografice ale răposatului:

Mihail Andreica, proprietar în Câmpeni, n. 9 Nov. 1827, cel mai viteaz tribun din oastea lui Iancu, în urmă prefect în locul lui Butean, pe care l-a spânzurat Hatvany. În etate de 21 ani A. a dovedit în mai multe bătălii un rar curaj. Înșugi Iancu zice într'un decret al seu, din 15 Sept. 1849, că gloria învingerii asupra armatei lui Hatvany i-se cuvine tribunului A. Viteaz în bătălie a fost uman și îndurător cu cei învinși. La 1849 a fost împreună cu Iancu trimis în deputațiune la împăratul în Viena. — Un tainic joc al sorții i-a mântuit viața și l-a scăpat de soarta tribunului Molnar, a prefectului Dobra, Butean și alți Români din Abrud și Abruzel, cari au căzut jertfă trădării. Intrând Hatvany, în 6 Maiu 1849, în urma unei trădări, în Abrud, în timpul când Românii cu Maghiarii tractau în biserica reformată despre condițiunile împăciuirii, a pus mâna și pe A. În ziua următoare Hatvany invită pe prefectul Butean, ca dînsul să meargă la Iancu în Câmpeni cu o provocare în scris, ca Românii în 24 de oare să depună armele și să capituleze. Butean a refuzat. Astfel a trimis Hatvany pe A., acesta însă nu s'a mai întors la Hatvany, precum îi »poruncise«, ci împreună cu Iancu și cu ceilalți tribuni s'a pus în fruntea vitejilor »Moți«, cu cari au zdrobit și nimicit armata lui Hatvany. A., prototipul adevăraților Moți, la nașterea sa primise deja semnificativul nume »Ursuș«, nume ce în Munții Apuseni se dă nou născuților de o făptură puternică. A. a fost decorat din partea împăratului Francisc Iosif I. cu crucea de aur pentru merite; ear' din partea împăratului turturor Rușilor, Nicolau I., cu medalia de argint. [I. S. Ș].

CRONICĂ.

Impăratul pentru săracii din Viena. Primarul Vienei a comunicat în ședința senatului, că M. Sa a donat pe seama sărmanilor din Viena 12.000 coroane.

Numiri. Dl. Ștefan baron Wassilko, comisar guvernial pe lângă ministerul de interne, a fost numit vicesecretar în ministerul de interne.

— Dl. Aurel Radu, subjude în Vinga, a fost înaintat la rangul dejude pe lângă tribunalul din Timișoara.

La ziua numelui. Dăm loc cu plăcere următoarelor rânduri. Eram obișnuit, ca la sărberea pomenirii Sfântului Andrei să dau ochii cu amicul și colegul meu Andrei Balteș, fost redactor la „Tribuna”, să-i string mâna lui și să-i aud vocea de bas, cu care totdeauna ruga pe Dumnezeu să facă ca dreptatea să triumfeze între omenime. Astăzi însă neputând a pătrunde în ceula întunecoasă, în care iubitul Andrei de prezent suferă, rog pe bunul Dumnezeu să-i întărească, răbdarea ca să treacă aceste zile amare mai cu ușurință; iar patronul său, Sfântul Andrei, să-i învrednicească a-și sărba onomastica pe viitor la lumina zilei între amicii lui. Lugoj, 29 Noembrie 1902. *N. Jugănar.*

— Ne alăturăm și noi la urările exprimate mai sus și dorim d-nului Balteș putere, ca să poată suporta greutățile și să scape sănătos. *Redacția.*

Un țeran talentat. Ministrul de comerț Láng Lajos, la propunerea vicecomitetului Fialka din Lugoj, a acordat tinerului țeran român din *Berliște, Iuliu Bostoc*, un stipendiu lunar de 60 cor., trimițându-l la școala industrială de stat din Arad, ca să se perfecționeze. Tinerul Bostoc, care de altfel a fost tăier de lemne, s'a distins la expoziția din *Vörșez* prin niște admirabile obiecte sculptate în lemn.

Talentul acesta rar a impus tuturor vizitatorilor expoziției și atrăgându-i-se atențiunea ministrului Láng, acesta s'a știut ridica peste șovinism și a dat mână de ajutor vrednicului băiat român, care promite să devină un industriaș-artist de renume.

Coroane eterne. Din contribuiriile junimei române pentru cununa pe șirul mult regretatului Dr. *Ioan Rațiu* s'a încasat cor. 4840, din cari coperindu-se cheltuielile cu cor. 4048, diferența de cor. 792 s'a transpus în memoria de datorie la fondul *văduvelor și orfanilor meseriașilor români*, creat de Reuniunea sodalilor români din Sibiu. *Colectantul.*

Invetătorii de stat. Mișcarea porită de mai mulți ani în sinul invetătorilor de stat pentru ameliorarea lefai a fost în urmă înconștată de succes. Guvernul a statorit plata invetătorilor săi la suma minimală de 1400 cor. Aceasta sumă însă vor avea numai după un provisoriat de cinci ani, în care timp salariul li-e fixat la suma de 1000 cor.

Statul își plătește bine invetătorii din banii noștri, pe când ai noștri sunt și persecutați și slab retribuiți.

Vindecarea cancerului. Doctorul Moselli din Paris declară, că a găsit remediu contra cancerului, fără operațiune.

Parastas pentru Antoniu Moosonyi. În 6 Decembrie n. s'a celebrat un parastas pentru neuitatul Antoniu de Moosonyi în toate bisericile din comunele aparținătoare domeniului din Băloiu. După parastas s'au împărțit daruri pentru băieții de școală, iar băieții mai săraci au câpătat și încălziminte.

† **Ioan Marinca**, un morar harnic din *Cluj*, a răposat în 13 Dec. n. lăsând în doină pe lângă nemângăiata soție, un băiat student în gimnasiu și o copilă, elevă excelentă a pedagogului de fete. Înmemntarea s'a făcut cu pompă, în 15 Dec. n. celebrând înșuși protopopul Dr. Dăianu; par. St. Roșian a rostit o frumoasă predică, iar invetătorul Iac. Murșan l'a cântat un duios vers occasional. Deși foarte mare frig, mulțime de lume, țerani și domni au asistat sieriul harnicului om, care din opincă s'a ridicat prin vrednicia sa.

Societatea academică „Carmen Sylva” aduce la cunoștință, că comitetul pentru anul administrativ 1902/1903 s'a constituit în ședința generală din 6 Decembrie st. n. a. c. în următorul mod: Președinte: Epaminonda Bocancea, cand. jur.; secretar și bibliotecar: Dumitru Popescu, cand. jur.; casier: Octavian Racoșan, cand. med.

Monumentul războiului. Se anunță, că primăria capitalei române va vota și ea suma de 100.000 lei pentru monumentul războiului, cari să se adauge la cei 500.000 votați de cameră. Din sorginte autorizată aflăm, că Maj. S. Regele va dona suma de 250.000 lei pentru monumentul războiului. Cu această ultimă donațiune, totalul sumelor de cari va dispune comitetul monumentului se va ridica la cifra de 850.000 lei.

„Istoria școlilor centrale române gr.-or. din Brașov” este opera monumentală scrisă de mult apreciatul literat, harnicul profesor Andrei Bărseanu. Dacă nimic n'ar mai fi scris dl. Bărseanu și opera aceasta singură i-ar asigura nume neperitor în literatura noastră. D-sa tratează cu o rară competență trecutul celui mai valoros gimnasiu român, a centrului de cultură, cărui și noi și frații din România avem să-i mulțumim, că a dat neamului atâția tineri bravi, dintre cari mulți s'au distins și au făcut cinste nu numai școlilor dela Brașov, de unde au eșit, dar întreg neamului.

Furt. Ni se scrie din Buziaș: Subsemnatul sincer abonat viu pe această cale a vă aduce la cunoștință, că în comuna noastră s'a întâmplat, că niște rufăcătoari au spart ușa bisericii rom. gr.-or. Joi noaptea, în 21 Nov. gândind, că vor afla bani, dar din norocire titorii bisericii n'au lăsat mai mult decât 1 cor. și 20 bani, pe cari i-au luat. *V. Ilciu.*

Nenorocire. Mercuri noaptea spre Joi (în 10 spre 11 a. l. c.) s'a întâmplat în Săcalul-de-Câmpie o nenorocire. Femeia lui Pavel Chețonaș fiind singură acasă a voit să toarne petrol în lampă, fiind aceasta aprinsă. Atunci petrolul a luat flacăra, femeii i-s'au aprins vestimintele, a fugit afară și s'au aruncat în zăpadă, ca să se stingă. Cu toate acestea arsura a fost așa de mare, încât Joi, în 11 pe la 3 ore după amiază și-a dat sufletul, rămânând 3 orfani: de 5, de 2 ani și de 7 luni. Săcal, în 12 Dec. *Nic. Pop, paroch.*

Sinuoidere? În 17 l. c. mașina dela tren a tăiat la gara din Sibiu capul unui funcționar inferior, F. Köpataki (mai înainte Steinbach). A fost un om harnic. După el rămâne o familie numeroasă.

Inginer hotarnic. Anunțând moartea inginerului *Onoriu Tilea*, am scris, că repositul a fost singurul inginer hotarnic român. Rectificăm aceasta știre anunțând faptul, că mai avem un inginer hotarnic român, care e vrednicul domn *Ilie Dopp* în Mediaș. Dl. Dopp e inginer de comasație din anul 1898 și se bucură de o clientelă numeroasă.

O veste bună dela Ardeleni din Teară. Din București ni se scrie: Societățile transilvănene „Dacia-Traiană” și a „Fraților-Români” din București sunt pe cale de a se uni purtând în viitor numele de societatea „Fraților Români din Dacia Traiană”, aceasta din inițiativa dlui Nicolau Ivan, Român transilvănean din comuna Boian, com. Tirnava-mică. Scopul acestor societăți nu se va schimba întru nimic, rămânând același, adică ajutorarea membrilor lor, toți Transilvăneni, în caz de boală și moarte.

Acestor membri însă în frunte cu domni Aron Rotar, Petru Avram, Vasile Popa și Ioan Bucur, pe cât de simpli și modesti în persoanele lor, atât de mari în sentimentele lor naționale, în dorul lor de muncă și în iubirea de aproapele le vine cu greu să se întoarcă singur în jurul acestui scop, ei voesc ca din primosul lor să mai ajute și pe alți, dovada despre aceasta au dat-o prin ajutorarea a mai multor tineri români transilvăneni, cari au plecat în străinătate pentru completarea studiilor lor, pe lângă asta ei fiind bine văzuți în capitala scumpei noastre Români (răspândit ziar „Universul” a publicat deja despre unirea lor în nr. 328 Vineri, 28 Nov. 1902) cunoscute fiind scopurile lor, sunt invitați la orice ocaziune și plini de bucurie în corpore cu drapelul în frunte, care este o splendoare în artă și fineță, în colori naționale, participă la meetinguri, la manifestații naționale cu scopuri pacifice și frumoase. I-am văzut la meetingul de protestare în procesul Memorandului, i-am văzut la sosirea în capitala României a marelui compositor italian Mascogai, i-am văzut la sosirea studenților italieni etc. etc. și totdeauna printre cele dintâi societăți și estă-i de astă-dată în înțelegere de unire, pentru-că ce zic ei? Cu puteri unite vom pute să ajunge la fapte și mai nobile. Din parte-ne, onorate domnule director, să le urăm tot succesul. *Un Român abonat la „Foaița Poporului”.*

Gerul. De mult nu s'a mai pomenit un ger așa de mare, ca cel din zilele acestea. În Sibiu au coborât argintul viu până la -26°. Din toate părțile sosesc știri despre nenorociri întâmplate din cauza frigului. În Arad un lucrător bătrân în calea dela gara spre oraș, amorțit de frig a căzut la pământ și a degerat. Iar la marginea pădurii dela *Nagy Gyón* (de lângă Alba-Regală) zilele trecute a fost aflat înghețat morarul Németh István din Balinka, un moșneag de șeptzeci ani, degerat în cale spre un sat din vecinătate. În *Bartfeld* (nordul Ungariei) a înghețat un bărdăș și un proprietar. În comuna *Blăjeni* au fost aflați înghețați 18 Țigani cortorari. În *Ghiroda* (Bănat) au înghețat plăteșul Iosif Tugariu; pe drumul către *Biserica-albă* o femeie. În *Germania* au înghețat zeci de lucrători, cari mergeau la lucru. În *Boemia* mor vitele din cauza gerului, iepuri și pasări îngheată cu sutele și miile. Fearțele sălbatice umblă fără teamă prin sate, ba lupii se ivesc și în orașe, cum s'a întâmplat în Sibiu. În Rusia e gerul și mai grozav, tot așa în America. Trenurile sosesc tot cu întârziere, căci pe multe locuri, mai ales și pe la noi, roatele luncă pe șinile înghețate în loc să se învârtă.

„Fărădelegi“. In cronica cu acest nume din nr. 48 am dat după foile ungurești veste despre împușcarea primarului din Oșand. In legătură cu aceasta primim următoarea scrisoare:

In interesul adevărului vin a constata, că numitul jude a fost om deștept și cinstit și a fost iubit și stimat de întreaga comună, ear' nu temut și urit. De când a funcționat ca jude s'au făcut mai multe întocmiri bune în comună, la a căror realizare numitul a contribuit foarte mult, fiind sfatul și indemnul dat de el totdeauna primit din partea locuitorilor. Astfel de când a fost jude s'a zidit școală nouă corăspunzătoare, tot asemenea casă comunală și în tot anul s'au prevăzut școlarii cu cărțile de lipsă din speșele comunei gratuit. Nici prin viața sa privată, nici prin împlinirea oficiului său de jude nu a putut da ansă nimănui să comită o faptă atât de urită și păcătoasă. Chiar în timpul din urmă ora cu toți locuitorii în relațiuni bune, prin urmareuciderea a fost cu totul neașteptată și neînțeleasă. Oșand, la 1 Decembrie 1902. *Vasile Străuș*, învățător gr.-or.

Avis meseriașilor români. (In speciel crottori, mășari, oismari și ferari). Comuna Buzău cu centrul Intorsura Buzăului (comit. Trei saune), constă din 1100 familii române, excepția câșiva Jidani. Nu posedă un măestru adevărat, ci numai câte un „meșter-ștricio“.

Din acest motiv apelez, avisând pe acei tineri români, cari au pregătirile necesare, să nu întârzie a-și ocupa locul de existență cel mai sigur, ci să grăbească a-și deschide aici ateliere, fiind și aceea constatată, că ori-ce minut de indiferență este spre dauna măestrilor și neamului nostru, de oare-ce și aici întârziind ne vor premerge străinii, fiind în câțva studiată costiunea. *Intorsura-Buzăului, Neomvrie. George Zaharia*, învățător.

Mort de turbare. Vineri a murit în spitalul orașeneș locuitorul Iosif Coardăș din Lugoj. Coardăș a fost mușcat mai de mult de un câine turbat și înzăder a fost la institutul Pasteur din Budapeșta, căci nu s'a vindecat. In timpul din urmă a erupit asupra lui simptomele teribile ale turbării. A fost dus în spital, unde o săptămână întreagă s'a luptat cu boala, până ce a murit în chinurile cele mai îngrozitoare.

Puterea de jertfă a femeii. Fiica de 11 ani a economului Klausnitzer din orașul Dux (Austria) suferise acum 4 luni niște arsuri grave pe întreaga spinare până la picioare. Se formase o rană deschisă pe spinare, care nu voia nici decum să se vindece. Fata era aproape perdută dintre cei vii. Părinții fetei au chemat în fine pe doctorul renumit Schneider. Acesta se și duse la patul bolnavei copile, însoțit de soția sa, care voia să i ajute la operație. Doctorul a declarat, că carnea vie de pe spatele copilei trebuie delăturată și spinarea trebuie acoperită cu pele proaspătă de oaie. La început nimenea nu voi să-și ofere pielea proprie, ca să scape pe copila de moarte. Atunci însăși soția medicului își oferî peleș. Incurajat de aceasta fratele mai mare al copilei declară, că e gata să-și pună și el pielea la dispoziție. Medicul luă pielea soției sale de pe amândouă pulpele, ear' a fratelui copilei de pe amândouă brațele și lipi pielea de spinarea copilei bolnave, care se vindecă de minune. Jertfirea îndrăzneată de sine a soției medicului a produs mirare și admirație generală.

Metropoliții noștri. O deosebită bucurie a cauzat tuturor Românilor împrejurarea, că după înmormântarea fericitului în Domnul Dr. I. Rațiu, a fost I. P. S. metropolitul român dela Blaj, Dr. Victor Mihályi, oaspele I. P. S. metropolitului român din Sibiu, Ioan Meșianu, petrecând împreună întreaga seară până la plecarea trenului. Fixăm acest moment, pe cât de firesc, pe atât de rar în zilele noastre, ca să servească de pildă bună tuturor alor noștri. In buna înțelegere între cele două biserici românești zace puterea noastră și vai de noi, dacă ne vom război între noi pentru credința în Dumnezeu!

Usurar osândit. Neguțătorul de ghetete Igrác Szwarz din Lugoj a fost osândit pentru cămătărie, comisă față de un țeran român, la 2 săptămâni închisoare și 200 coroane pedeapsă în bani, precum și la suportarea șeselor de proces. Ar fi timpul suprem, ca țeranii noștri să se ferească de a căde în mâinile unor oameni fără suflet, cari iau omului și măduva din oase.

Americanii noștri. Din Canton (Ohio) ni-se comunică o nouă veste îmbucurătoare. Românii de-acolo, urmând pildei bune dată de cei din Cleveland, au întemeiat o societate pentru ajutor în cas de morb sau moarte. Totodată au format și o uniune (Trade-Union) secție la „American federation of labor“, al cărui regulament se tipărește acum românește la tipografia noastră. Presidentul acestei societăți e Iosif Velcean, (Reșița, Bănat), vice-president Simion Dancu, casar Nicolae D. Neșgoe, contr. Chiril Blehujiv, (toți din Viștea-inferioară), membrii Teodor Șandru (Viștea-infer.) Ioan Ciara, Ioan Șerban (Viștea-super.), Nicolae Orlanda, Ioan Buchner (Ruja), Gheorghe Ivan (Valchid) și Andreiu Bodarus (Beolan).

Cei mulți înainte!

Societatea istorică a studenților în litere, dela universitatea din București, a ținut Luni o ședință solemnă pentru comemorarea lui Ioan Rațiu. Pe lângă membrii societății se mai aflau reprezentanții Ligii culturale, ai societății macedo-române, ai asociației generale a studenților universitari, ai asociației studenților în drept, ai societății studenților în teologie și alții. Ședința a fost presidată de profesorul Gr. Tocilescu. D. Al. Dumitrescu făcu apologia lui Rațiu. Dr. Gr. Tocilescu în urmă gloriifică generația marilor luptători ai românismului.

In presara sf. Andreiu a dat tinerimea din seminarul gr.-or. din Sibiu obicinuita serată literară-musicală.

Dl prof. Dr. P. Șpan, în cuvântul de deschidere, a subliniat frumosul adevăr, că: „Șaguna nu a fost numai ortodox, ci și mare Român“. Prin aceste cuvinte ni-s'a desvilit figura marelui arhieru în toată măreția sa, ni-s'a arătat ținta, spre care au să porceadă toți aceia, cari vreau să lupte cu isbândă pentru fericirea poporului român.

După cuvântul de deschidere s'a executat punctul prim din programul ședinței: „Imn religios“, cuvinte de V. Alexandri, musica de Aug. Bena, cleric c. III. Acesta e primul debut al domnului Bena, care a dovedit talent.

In „Cuvântul ocașional“, rostit de dl Vas. Șpan, cleric c. III. s'a relevat cu deosebire meritele fericitului arhieru pentru literatura română, așa că cu drept cuvânt el poate fi numit „părintele literaturii“. Dl Șpan a vorbit cu mult sentiment și a fost ascultat cu plăcere.

A urmat apoi cântarea „Dorul strănsatului“, compusă pe baza unei melodii de Flechtenmacher, pentru cor de

bărbați de zelozul prof. și compositor, dl Tim. Popovici.

Acesta a fost punctul de forță al programului și a și fost executat foarte bine. Corul puternic și bine disciplinat a fost condus de dl Bena. Dl Popovici a cedat conducerea elevului său și faptul numai spre laudă îi poate servi.

Disertațiunea dlui N. Soneriu, cl. c. III, despre „Psihologia socială și etnologică“ a fost bine și cu pricepere lu-crată.

„Rugăciunea din urmă“, de G. Cobuc a declamat-o bine dl D. Grăcean, cl. c. II.

Ședința s'a încheiat cu un „Mie poutpouriu românesc“ de I. Murășan, executat de orchestra societății.

După executarea programului a vorbit Escelenția Sa Metropolitul I. Meșianu, Mulțumește elevilor seminarului pentru omagiul adus amintirii Marelui Andreiu. Le pune însă în vedere, că gloriificarea prin vorbe goale nu înseamnă nimic. Șaguna nu și-a putut săvârși aceea ce a început, și cine vrea într'adevăr să-și cinstească numele, continue-i opera sa măreată. Se întreabă apoi ce-a făcut pe Șaguna atât de iubit în viață și neuitat după moarte? La întrebarea aceasta răspunde, că numai simțul său intern, care l'a îndemnat spre iubirea de Dumnezeu și de popor, a fost în stare să facă din Șaguna aceea ce ne-a rămas până azi și va rămâne pe vecii vecilor. Îndeamnă pe viitorii preoți și învățători la iubire față de aproapele nostru. Le pune la inimă soarta poporului român, pe care datorința au să-l lumineze, căci: „Omul înțelept pe cel neînțelept slugă-l bagă“.

In legătură cu acestea amintește și de emigrarea la America. Cauza acestei triste împrejurări Escelenția Sa nu o atribuie atât sărăciei poporului, cât mai mult minții sale încă nu destul de luminată, ca să știe exploata bunurile ce l'a dat Dumnezeu.

Ședința a fost bine cercetată și a ținut aproape două ore. Devalc.

Moarte dintr'un sloiu de ghiată. Fiica de trei ani a unui căpitan din Nord-Schleswig rupșese un sloiu de ghiată dela un soc și l' topise în gură. Curând după aceasta s'a îmbolnăvit copila și cu tot ajutorul dat de medic, ea a murit între simptome de inveninare. Se vede, că aps, din care s'a format sloiul, a conținut și materii otrăvitoare.

Ard'o focul dragoste. In Chichinda-mare s'a sinucis săptămâna trecută locuitorul Făber Sándor, un moșneag de 83 de ani. In o scrisoare lăsată celor din jurul său moșneagul spune, că și-a curmat viața din cauză, că iubea fără speranță o femeie în vîrstă de 52 ani.

Poporațiunea orașelor din Austria. Dăm mai jos câteva date statistice asupra poporațiunei capitalelor de provinciile austriace:

Viena	1,674.957 loc. din cari	146.926 Jid.
Praga	201.589 „ „ „	18.986 „
Triest	178.599 „ „ „	4.954 „
Lemberg	159.977 „ „ „	44.258 „
Graz	138.080 „ „ „	1.620 „
Brünn	109.346 „ „ „	8.239 „
Cracovia	91.323 „ „ „	25.670 „
Cernăuți	67.622 „ „ „	21.587 „
Laibach	36.548 „ „ „	95 „
Innsbruck	26.866 „ „ „	128 „
Gorița	25.432 „ „ „	248 „
Klagenfurt	24.285 „ „ „	139 „

In privința aceasta Viena se poate ascunde, căci eată cum stă proporția în Budapeșta 732.322 locuitori, dintre cari 168.985 Jidovi.

bănești ale acestora; a depune cu do-
bândă la bancă banii prinoselnicilor ori
economisți; a lua parte la cumpărarea
și desfacerea în comun a necesarelor și
produselor agricole.

Față cu aceste drepturi ei au da-
toria: a) a garanta solidar cu toții pen-
tru toate datoriile băncii față cu credi-
torii ei; b) a depune în casa băncii par-
tea sau cotizația hotărâtă prin statute;
c) a respecta statutele și apăra în ori ce
privință interesele băncii.

Membrii băncii nu pot fi decât băr-
bați; pot depune la economie însă și
femei, fete și copii.

Un membru este exclus din bancă,
când a pierdut solvabilitatea sau drep-
turile onoarei cetățenești; când face parte
din altă bancă întemeiată tot pe res-
ponsabilitatea solidară și nu vrea să se
străduie de a se desprinde de la aceea; când păgubește în
vre-un chip interesele băncii sau se lasă
fi dat în judecată pentru înapoierea
împrumuturilor, precum și când intră
în afaceri cu cămătarii.

(Va urma).

I. Pătrășcoiu.
Lipsca.

PARTEA ECONOMICĂ

Domeniul coroanei.

Cultura castanilor.

Di Ioan Kalinderu, neobositul și neîntre-
tul administrator al Domeniului Coroanei, a
trădat agenților de pe acest Domeniu urmă-
rind interesantă circulară referitoare la cul-
tura Castanului.

Domnule agent,

Vegetația țării noastre este, în ge-
ral, abondentă și variată. Intre plantele
de cultură găsim specii, cari altcum iu-
esc un climat mai meridional; totuși
și aceste plante, de multe ori sufer
prin gerurile de iarnă, cu toate că tem-
peratura medie anuală a țării noastre
este inferioară mediei acelor țări,
cari aceste plante se găsesc în mod
spontan.

Intr'adevăr, o privire asupra har-
tăi isothermelor anuale ne arată, că tem-
peratura medie anuală a țării, de apro-
ximativ +11° C., este identică cu cea
din nordul Italiei și sudul Franței. Pri-
vind harta isothermelor din luna Iulie,

linia isothermică a țării noastre are
aproape același curs, tînd însă spre
sud. Cu totul diferită e însă linia iso-
thermică a lunii Ianuarie, care linie ia
un curs brusc spre nord, astfel încît
merge, în dezvoltarea ei, prin nordul
Ungariei și trece spre Suedia, a cărui
latitudine nordică e cu rotund 20° mai
mare decît cea a țării noastre.

Clima României e deci variabilă și
departe de caracterul moderat; aceasta
explică că multe din plantele și arborii
ce cresc, fie în cultură, fie spontan, în
sudul Franței și nordul Italiei —
care sînt la aceeași latitudine ca Ro-
mânia — lipsesc în flora noastră agri-
colă și silvică.

Unul din arborii folosiți din su-
dul Franței este castanul alimentar
(Castanea vesca Gärtner), care înțește
acolo și în Italia, vița de vie și aduce
mari foloase populației, dându-i un
aliment, care cere puțină cheltuială de
producere. Am observat asemenea, în
desele vizite ce am făcut la mai multe
ferme din străinătate, cât de răspîndită
e cultura acestui arbore, și în vederea
observațiilor culesse împreună cu dl
Olimpiu Boiu, șeful regiei Domeniului
Coroanei Bicoz, am întocmit espunerile
de mai jos asupra introducerii castanu-
lui pe domeniile Coroanei.

Castanul alimentar se găsește, după
cum știți, și la noi în țeară, și în apro-
pierea mănăstirii Tismana formează un
masiv păduros, și cum știm că el înto-
vărăște via, sîntem pe deplin în drept
a ne pune întrebarea, dacă nu l-am pu-
tea introduce în coline și la câmpie.

În sudul Austriei, castanul for-
mează pe domeniul Mokritz din Car-
niolia un masiv de 2—300 hectare în-
tîndere, a cărui vegetațiune e foarte
bună; în sudul Tirolului, castanul dă
recolte îmbelșugate și știm că mare
parte din castanele ce sînt în comer-
ciu au originea lor în acele regiuni. După
autorul Wessely, în aceste regiuni cas-
tanul se ridică la o înălțime deasupra
nivelului mării chiar până la 900 m. și
se găsește în toate esposițiile versan-
telor. Botanicul Bechstein caracteri-
sează castanul ca îndurînd gerurile, și
intr'adevăr, se pare, că el are o mare
aptitudine de acomodare.

Rezistă foarte bine în Austria, Boe-
mia și Moravia, în sudul Angliei și în
nordul Germaniei și chiar în sudul Sue-
diei, știință pentru noi de mare impor-
tanță, de oare ce am văzut că isotherma
din Ianuarie a țării noastre este aceeași
ca cea din sudul Suediei. Cerințele ca-
stanului cătră sol sînt de asemenea mo-
deste; în tot cazul însă, principala lui
cerință e un sol profund, de oare-ce pi-
votul său e format tocmai ca al steja-
rului. Castanului îi priște de prefe-
rință un sol fresc; nu-i convine însă
umezeala; se zice că asemenea nu i-ar
prii nici solul văros. Cu privire la
acest din urmă fenomen autorul ger-
man Gayer zice, că el se reduce mai cu
seamă la acea împrejurare, că solul vâ-
ros de regulă nu e profund. Se știe
din contră, că solurile silicioase convin
foarte bine castanului și că în Germa-
nia, tratat în crâng, el vegetează în
condițiuni bune, chiar în soluri năsipoa-
se destul de sărace.

Pe Domeniul Coroanei Sadova,
după-cum știți, am ajuns a fixa năsipu-
rile sburătoare pe o suprafață mai mare
de 1000 ha. prin plantațiuni de salcâm,
cari merg foarte bine.

Nu am putut oare a introduce acolo
castanul?

Solul și clima credem, că ar favo-
riza plantarea castanului chiar și pe
domeniul Mălinii, în părțile de jos, și
cu atât mai mult la domeniul Dobro-
vêț, care e situat în coline; apoi pe toate
domeniile de câmp, după cele ce pre-
merg, el ar trebui nu numai să reziste,
ci chiar să dea roade bune.

(Va urma).

Stipendii pentru meseriași.

Magistratul orășenesc din loc dte
2 Decembrie a. c. nr 20.180, scrie con-
curs pentru două stipendii de câte 200
coroane, ce se vor da pe anul 1903 din
fondul Francisc Iosif, întemeiat de co-
muna Sibiu în memoria surorii pe tron
a Măiestății Sale.

La aceste stipendii pot competi-
tineri industriași fără deosebire de reli-
giune și naționalitate, cari au absolvit
cu calcul foarte bun școala industrială

Turcașului, ear' colorului un colac și o
măcăță de carne afumată, dar' e cam
măcățit câte-odată, căci în unele locuri,
mai ales unde umblă noaptea în loc de
carne sapătă dinapoia porcului. Unde
sînt chemați în casă, de regulă la fete,
cei mai tineri și unde sînt neveste tinere, acolo
sînt tractați cu lăpș și rachiu, acolo
jocă 3 jocuri, în urma cărora Turcașul
apătă dela fiecare membru din familie
câte 2 sau 3 cr. El mulțumește plecând
capul Turcei în jos și plînd de câteva
ori ou cicoal.

Unde sînt fete colindă colinda ur-
mătoare:

Sorole-o Mario *) de (2 ori)
Vestea că și-a mers
Sus la mpărăție,
Că știe să-și dea
Câmpii și cu florile...
Și tu să-mi culegi,
Și tu să-mi vistrezi

*) Numele fetii.

Tot flori roșioare
Și mohoricoare
Și să-mi-le pui
P'un cal de cel buni,
Și să le trimeți
La domn Constantin
Cel cu floarea 'n sin,
Căci el vrea să meargă
La răsarit să vadă,
Unde s'a născut
Cel dintru 'nceput,
Lui să i-se 'nchine
Precum se ouvine.
Școală soro dragă
Ș'aprinde lumini
Ca și tu să te 'nchini,
Ș'apoi să plecăm
Cătră Vitleem
După steaua de sus,
Că s'a născut Isus
Lui să ne 'nchinăm.
Lui să ne rugăm,
Să ne mântuiască,
De cel rău să ne ferească.

Înainte când umblau toată noaptea,
când se lveau zorile, sau cum se mai
zice când se crepa de ziuă colindau
următoarea colindă:

Voi ziori de zori (2 ori)
Nu vă revărșați,
Că noi n'am somnat,
Că noi ne-am umblat,
Preste munți înalți
Pe la dragi de frați,
Preste munți cu flori
La dragi de surori,
Și noi ne-am văzut
Doi vulturi cam suri,
Din aripi bătînd
Din ciocuri căscînd,
La un fulg de aur,
— Noi o'am ougetat,
Dela el l'am luat
Ca să il aducem
În ziua de Crăciun
La gazda, acest om bun,
El să se gătească
Să se mpodobască.

pentru învățării de aici, sau una din școlile mai înalte industriale de aici și cari voesc să meargă sau cari acum se găsesc în străinătate în scopul de a se cualifica mai departe.

Aceiași competent poate fi de trei-ori considerat la conferirea stipendiului dacă se va justifica cu deosebire, că el cercetează o școală superioară de meșeria sa, sau dovedește prin atestat, că timpul petrecut în străinătate l-a folosit conștient pentru cualificarea sa.

Cererile instruite cu atestatele co-răspunzătoare, sunt de a se înainta amintitului magistrat până la 30 Decembris 1902 la orele 12 din zi.

Ne ținem de datorință de a vesti pe această cale pe cei interesați despre acest concurs.

Sibiu, 15 Decembrie n. 1902.

Comitetul Reuniunii sodalilor ro-mani din Sibiu.

Vic. Tordășianu,
president.

Ioan Apolzan,
notar.

Știri economice, com. industr. jurid.

Curs pentru văpsitori. Direcțiunea școlii superioare industriale de stat din Budapesta va deschide cu începutul anului viitor un curs special de șase săptămâni pentru văpsitorii de lână și postavuri, dacă se vor înștiința destui doritori. Planul de învățământ se poate vedea în biroul camerei de comerț. Înștiințările au să se facă în 8 zile. De evartir și mâncare au să se îngrijească cursiștii, instrucțiunea e gratuită.

Atragem atențiunea văpsitorilor noștri să se folosească de acest prilej pentru de a-și înmulți și perfecționa cunoștințele.

Instrucțiune pentru pachetarea lucrurilor trimise cu posta. Direcțiunea postală din Cluj ne a trimis o instrucțiune, în care arată cum să pachetăm aceea ce trimitem pe postă. Ea zice: la pachete să se întrebunțeze lădițe de lemn, ori corfe de nule destinate anume spre acest scop, ear' pachetele învăluite în pânză, ori în hârtie tare, de pachetat, să se lege bine cu sforă, înfășurată de mai multe ori în jurul pachetului și la îmbinături sigilată cu ceară și cu sigil

Pe noi să ne cinstească

Pe a stelei rază

Ca el să mi-și vază

Unde s'a născut

Cel dintru 'nceput.

(Va urma).

GLUME.

G'seft Șmul se 'ntâlnește cu Ițig, care alerga spre tribunal.

— Unde fugi Ițig?

— Sânt martor astăzi.

— Pentru cine?

— Asta n'o știu nici eu...

Săcuii cumiși. Doi Săcuii pleca-seră cătră Brașov. Târziu seara ajun-seră într'un sat și întrebară pe păzitorul de noapte: Mai e mult până la Brașov?

— Vre-o 10 chilometri. — Atunci se vine pe unul din noi câte 5, atâta mai putem face, și plecară mai departe.

gravat. Adresele să se scrie exact (numele, poziția socială și locul) având a se indica și comitatul și — unde nu este postă în loc — posta ultimă. E de dorit, ca în partea deasupra locului, unde e scrisă adresa, să se indice numele și locuința trimitătorului. Adresa să se scrie pe însuși învălișul, ori dacă aceasta nu se poate, atunci pe o tăbliță de lemn, de pele ori de hârtie groasă, care apoi să fie legată bine de pachet. Adresele scrise pe hârtie trebuie lipite de pachet în întreagă estensiunea și legate și cu sforă. E foarte de dorit, ca în pachet să fie pusă o țiduliță cu adresa și celelalte indicațiuni necesare, pentru-ca în cas că adresa de pe pachet s'ar perde, ori șterge, pachetul totuși să poată fi spedit și înmanuat, pe baza indicațiunilor din interiorul seu. Conținutul pachetelor și cantitatea trebuie indicate și pe buletinul de expedițiune (szállító levél) și pe scrisoarea cu adresa. Pentru urmările provenite din pachetări necorăspunzătoare, ori din adresare mancă posta nu ia asupra sa nici o răspundere.

Din statistica lui Octomvrie. În Octomvrie s'au născut 64.265 copii vii, au murit 40.753, între cari 21.898 sub 7 ani; sporul a fost deci de 23.512. Mai mulți s'au născut pe șermurul stâng al Tisei, mai puțini în Bănat. Mai mulți morți pe șermurul stâng al Tisei, mai puțini pe cel drept al Dunării. Căsătorii s'au încheiat 10.198.

Pasapoarte sau dat 7005, cele mai multe în comitatele Sibiu (658), Brașov (574), Târnava mare (330), Ciuc (311), Făgăraș (209), Torontal (185), Treiscaune (179), Maramureș (151), Sătmar (136), Alba-inferieară (131), Soinoc-Dobâca (130) Pentru America s'au dat 3405, pentru România 2622.

Tîrguri de vite în Octomvrie au fost 437. La acestea s'au miuat 311.771 vite cornute, 120.752 cai, 106.336 oi și 100.782 porci. S'au vândut 121.523 vite cornute, 30.052 cai, 62.914 oi, 45.156 porci.

Budgetul României pe 1903—4 arată la venite 225 mil. 117.000 lei, la eșite 218 1/2 milioane, așadar un excedent de 6 milioane 617.000 lei.

Comune noue. Ministrul de interne a conceș, că Porumbacul-superior (comit. Făgăraș) să se constituie în două comune: cel de răsărit cu numele »Porumbacul-vechiu«, cel de apus »Porumbacul-noa«.

În atențiunea proprietarilor de cai. Comanda regimentului de husari nr. 9 din Murăș-Oșorhei, prin scripta dte 15 Noemvrie a. c. nr. 2602, adresată comisiunii comitatense pentru prăsirea de cai, face cunoscută că în luna lui Ianuarie 1903 va cumpăra pe seama regimentului caii de lipsă pe anul 1903. Sânt admiși la tîrg cai în vîrstă de 3 1/2—7 ani, înalți de 158—166 cm. și fiind fără defecte, cari conform cualității lor

vor fi plătiți cu preț până la 650 cor. Cel cari au cai să corăspundă cerințelor de mai sus și voesc să-i vîndă, să facă de știre de-adreptul comandai amintite mai sus, care pe baza înștiințărilor să poată apoi fixa locul și ziua tîrgului, despre cei-ce interesați vor fi înștiințați apoi de calea sa.

Tîrgurile de țeară și de săptămână de vite din Timișoara sânt libere după ce a încetat boala de vite din întreaga pretură.

SEFATURI.

Pete de unsoare se pot scoate ușor și bine din postavuri și gulere unsoaroase, frecându-le bine cu apă, în care s'au fert 150 grame tăbac ordinar la 1 litru.

Poame înghețate. Observând, că ne-au înghețat poamele, încălzim cu încetul locul unde le ținem, până peste 0 grade. Dacă nu putem încălzi locul, le aducem într'o odă răcoroasă, grijind să nu le atingem cu mâna și să nu le apăsăm. La început cercăm numai cu puține, ca să vedem, dacă ne reușește. Dacă nu reușim, trebuie să grijim, ca să rămână tot înghețate, până când le am folosit. Punerea lor în apă rece nu ajută ci chiar strică, pentru-că se încălzesc prea iute și astfel se strică.

FELURIMI.

Peatra cea mai prețioasă de obicei se crede că e diamantul. Nu-i însă așa. Un rubin frumos face mult mai mult și poate atinge la 20 de ori prețul unui diamant de aceeași greutate.

E vorba de rubinele din Orient cari vin în frunte. Cele mai prețioase vin din Siam, Ceylan, India și China.

Unul din cele mai mari rubine din Europa a fost cumpărat dăunăzi de cătră princessa Briancianin. Numai Șahul Persiei poate arăta unul la fel cu cel cumpărat de princessă; el cântărește 175 carate (se știe că un rubin de un carat e deja scump).

După inventarul dela 1791, Franția avea pe atunci 81 rubine de Orient.

Părăsirea măritișului cu sila. O lege seculară din Japonia impune fetelor nemăritate până la vîrsta de 36 de ani să primească ca soț pe văduvul sau holteiul, pe care-l hotăra comuna respectivă. Dispozițiunea aceasta draconică din lege a causat în decursul veacurilor mii și mii de drame conjugale, parte avînd ca desnodământ sinuciderea soției »legale«, parte otrăvirea soțului »legal«. În urma agitațiunii provocate în toată țeara de partidul progresist, împăratul Japoniei a dat o ordonanță, ștergînd articolul din lege, cu privire la măritișul forțat.

O păreche amoroasă înghețată. Milivoi Lukiel era unul din cei mai volnici faciori sârbi din Brestovat. Milivoi jucea pe fata bogătanului Stevo Bojici. Părinții însă se împotriveau căsătoriei și cei doi amoroși hotărâra să fugă împreună. Într-o noapte s'au urcat într-o căruță și p'aci 'șle drumul. Aveau de gând să stea câteva zile ascunși la un prletin din comuna vecină și apoi să se întoarcă earăși. În întunecul nopții însă găsind drumul, au căzut într-o ripă și căruța peste ei. Neputându-se libera, au înghețat acolo amândoi și a doua zi 'i-au găsit morți.

Pentru cembaterea beției a aflat poliția daneză un mijloc foarte bun. Ea a dispus adecă, că cărcimarul, la care a beut mai pe urmă bețivul, să plătească toate cheltuielile cu ducerea lui acasă, îmbolnăvirea lui etc.

Că izvorul de bogăție îl au economii nostri azi în viață și în poame, precum spunem mereu, stărind ca economii nostri să 'și strămute și ei pe această bază economia lor în viitor, — dovadă ne e și tirgul de vite din Orăștie, la care vitele bune și grase s'au căutat are bine. Singur din Pricoz s'au vândut 24 părechi de boi, cu suma de 16 456 or. S'au căpătat dela 500 până la 900 or. pe păreche.

DIN LUME.

Peninsula-Balcenică.

Șeful albanez Issa Bolietinaș, care a încercat să impedeze instalarea consulatului rusesc la Mitrovița, a fost arestat. Issa Bolietinaș a fost condus sub escortă la Ildiz-Kósk, palatul Sultanelui.

Rusia cere pedepsirea lui, ear' s'arbia caută și ea să înființeze consulat la Mitrovița. Se crede, că Bolietinaș va fi numit colonel de gendarmerie.

În 10 și 11 l. c. s'a ținut în Viena un congres al reprezentanților popoarelor din Turcia, oari s'unt neindreptățite de guvernul turcesc. Punându-se pedeei, participanții au renunțat la publicitate conștientându-se numai între ei. La congres au participat Macedoneni, Albanezi și Armeni. S'a hotărât o organizare, care să se facă în Europa-de-vest să se intereseze de dorințele, niștințele și durerile popoarelor balcanice, apoi să se facă o cerere comună către Puterile signatarii ale convenției din Berlin, stărind pentru executarea reformelor puse acolo în perspectivă. Subscriitorii memorandumului vor mai cere într'altel, ca venitele Turciei-europene să fie puse sub controla Puterilor signatarii.

O ceată de insurgenți a fost zilele trecute cu totul nimicită de armatele turcești.

Colonelul Iancoff s'a întors în Bulgaria, la Varna, de oare-ce guvernul grec nu 'i-a permis să stea pe pământul Greciei.

Directorul ziarului »Male Novine« din Belgrad a fost judecat și condamnat, pentru atac în contra ambasadorului turc.

Venezuela.

Conflictul Germaniei și Angliei cu Venezuela a atras din nou atențiunea

lumei asupra acestei țări. Istoria Venezuelei dela descoperirea ei până astăzi e un șir neîntrerupt de cruzimi, măcelări, războaie și revoluțiuni cu mici pauze de pace și prosperare. Dintre republicile latine-americeane, ea e cea mai revoluționară și deși a fost prima, care a proclamat libertatea civilă, cetățenii ei au gustat puțin din aceasta.

Țeara are o suprafață de peste un milion km pătr. și e udată de 1047 r'uri, între cari și puternicul Orinoco. Are 32 de porturi naturale. A treia parte din suprafață o loc de arătură, aproape jumătate pășune, restul păduri. Congresul e compus din cameră și senat. Deputații s'unt aleși din cetățeni (35 000 aleg un deputat), pe senatori îi aleg deputații. Deputații și senatorii aleg laolaltă dintre ei șasesprezece, cari formează consiliul federal; acesta alege pe president.

După știrile ultime, Castro a cerut ca chestia anglo-germană-venezolă să fie supusă guvernului american ca juriu. Cererea aceasta e privită în Londra ca începutul cedării din partea Venezuelei. »Times« zice, că Anglia nu va primi nici când pe Statele-Unite ca arbitru.

După cum comunică »Kölnische Zeitung« între Germania și Anglia deoparte și Italia de altă-partea s'a încheiat o convențiune, în virtutea căreia cea din urmă încă va participa la blocadă.

Văzând că și Italia s'a unit cu Germania și Anglia, se pare, că președintele Castro e dispus să cedeze, cu toate că populația și autoritățile s'unt foarte iritate.

Hay, ministrul afacerilor străine al Statelor-Unite, a autorizat pe dl Bowen, ministrul Statelor Unite în Venezuela, de a propune să se pule un capăt conflictului dintre Venezuela cu Anglia și Germania printr'un arbitragiu. În cazul, în care intermediarul său ar fi primit, dl Bowen ar fi, în urma cererei sale, reprezentantul Venezuelei.

Știri mărunte.

În Columbia (America-de-sud) a încetat școala.

În Maroco s'a ivit un nou pretendent la tron. Trupele Sultanului au fost bătute de o seminție răsculată.

Generalii buri Botha și Delarey au plecat la Africa-de-sud.

POSTA REDACȚIEI ȘI ADMINISTRAȚIEI.

Din cauza îmbulzirii de material referitor la decedarea nemuritorului Dr. Ioan Reșiu a trebuit să amânăm publicarea corespondențelor, colindelor și a poesilor populare pe numărul viitor.

Dlui Partenie Giurgescu. V'am răspuns în posta red. Pentru cartea lui S. Fl. Marian să te adresezi la dl W. Krafft, librar, Sibiu.

Dlui Andronic, corist. Și la bănoile de aici s'unt cametele cam tot așa, afară de aceea nu dau împrumut, fără la cunoșcuți. Despre asigurarea lucrătorilor vom publica în curând. În epistolă nu ne spui, pentru-ce ai să plătești 30 cor, așa că noi, neștilind asta, nu-'ți putem da sfat. Înțelege-te cu părintele. Despre treaba cu Jidanul să așteptăți întâiul răspuns dela Blaj, unde de bună seamă se interesează de binele d-voastră, apoi să ne scrii, ca să publicăm. Pentru îmbărbătare îți s'untăm mulțumitori.

Dlui Mihail Rubinovici, preot. Poate să fie vr'un statut comitatens. Recursul trebuie făcut la ministrul de interne (bălugy ministerium).

Dlui Dumitru Muntean, Sâmbăta-infer. Adresează-te la ori care din cei numiți acolo. Adresa o afli dela neamurile lor, căci noi n'o știm.

Dlui Ioan Azent', înv Valdhid Pentru America 10 cor.

Dlui G. Roman, Puiu. Să scrieți la dl W. Krafft, librar, care are tot felul de cărți românești.

Dlui Ioan Bogdan, Lislău. În curând vom capăta răspuns dela un avocat român. Celelalte răspunsuri în numărul viitor.

Plecarea și sosirea trenurilor la Sibiu.

Trenurile pleacă dela Sibiu:

Dimineața:

La 4 ore 33 min. la Tâlmaci—Făgăraș, tren mixt.

La 5 ore 30 min. Șelimber—Cisnădia, tren mixt.

La 7 ore 41 min. Copșa — direcția Budapesta și Predeal, tren mixt.

La 7 ore 44 min. Sebeș—Vinț, Arad, Budapesta (Alba-Iulia, Hunedoara, Petroșeni) tren de persoane.

După prânz:

La 1 oră 14 minute Tâlmaci—Turnu-Roșu—Căneni—București, tren de persoane.

La 1 oră 5 min. Copșa (comunică numai Marția și Vineria)

La 2 ore Tâlmaci—Turnu-Roșu—Făgăraș, tren mixt.

La 2 ore 5 minute Sebeș—Vinț—Devă (Hunedoara, Petroșeni).

La 2 ore 15 minute Șelimber—Cisnădia, tren mixt.

La 4 ore 25 min. Copșa—Cluj—Budapesta, tren de persoane.

La 5 ore 5 min. Sebeș—Vinț—Arad—Budapesta (Alba-Iulia, Petroșeni), tren mixt.

La 8 ore 25 min. (seara) Șelimber—Cisnădia, tren mixt.

La 10 ore 30 min. Copșa—Cluj—Budapesta, Brașov—Predeal, tren de persoane.

Trenurile sosesc la Sibiu:

Dimineața:

La 4 ore 12 min. dela Budapesta—Cluj, Predeal, Brașov, (Copșa), tren de pers.

La 6 ore 55 min. dela Budapesta, Arad, Vinț, Sebeș (Hunedoara, Petroșeni) tren mixt.

La 7 ore 04 min. dela Copșa (numai Marția și Vineria).

La 7 ore 10 min. dela Cisnădie—Șelimber; tren mixt.

La 7 ore 33 min. dela Făgăraș—Turnu-Roșu, Tâlmaci, tren mixt.

După prânz:

La 12 ore 40 min. dela Deva, Vinț Sebeș, (Alba-Iulia, Hunedoara, Petroșeni), tren mixt.

La 1 oră 04 min. dela Budapesta—Cluj, Predeal—Brașov (Copșa); tren de persoane.

La 3 ore 37 min. dela București, Căneni, Turnu-Roșu, Tâlmaci; tren de persoane.

La 3 ore 55 min. dela Cisnădia—Șelimber; tren mixt.

La 8 ore 05 min. dela Budapesta, Arad, Vinț, Sebeș, (Alba-Iulia, Hunedoara), tren mixt.

La 8 ore 57 m. dela Făgăraș—Tâlmaci; tren mixt.

La 9 ore 15 min. dela Budapesta, Cluj, Predeal—Brașov (Copșa), tren mixt.

La 10 ore 09 m. dela Cisnădie—Șelimber.

Pentru redacție și editură responsabil: **Victor Lazăr**.
Proprietar: Pentru »Tipografia«, societate pe acțiuni Isail Marshall.

Pentru sezonul de iarnă

au sosit, în multe variații, cele mai noue pălării de bărbați și copii, precum și oăciuli, la

Gustav Schuster,
pălărier, 90 2-4
Sibiu, Piața-mare nr. 17.

Vânzare de moșie.

O moșie frumoasă comasată la Vesőd (Szász-Vessződ) lângă Șeica-mare, în depărtare de 1/2 oră dela stația căii ferate, e de vânzare pe lângă un preț convenabil. 88 3-3

Ea constă din 192 jugere arătură și fâneaț, apoi 49 jugere pădure de fag de 20 ani, precum și edificii de locuit și economice.

Amănunte se capătă la dl Dr. Oscar Kabdebó, Sibiu, strada Măcelarilor nr. 33.

Cartea Stuparilor săteni,

de
Romul Simu, învățător.

Cu mai multe ilustrații în text.

Editora și proprietara
Mășinăria de tipăritură din Sibiu.

Prețul 70 bani plus portul postal.

Reunirea agricolă prin edarea acestei cărți folositoare a umplut un gol adânc simțit în literatura stupăritului. Bogația este scrisă pe un frunză învățător, stuț ar priceput. Ea tratează pe scurt tot de ce are trebuință un stupar. Se recomandă ca deosebire ca premii pentru creațiile noastre de tot soiul.

Se vinde la

Librăria W. Krafft.

A apărut și se află de vânzare la „Tipografia”
sco. pe acțiuni în Sibiu

Anuarul I.

„Reuniunii sedalilor români din Sibiu”
cuprinzând

unele date dela întemeierea ei până la
31 Decembrie 1899

publicat de

Comitetul Reuniunii.

Prețul 1 coroană, cu portul postal 1 coroană 20 bani.

Supplex Libellus Valachorum.

Cererea celor doi Episcopi români prezentată în
numele națiunii române către Impăratul, la 1791.

Textul original și traducerea făcută
de

Dr. E. Dălanu.

Se află la toate librăriile românești.

Prețul 1 coroană.

A APĂRUT CALINDARUL POPORULUI pe anul 1903.

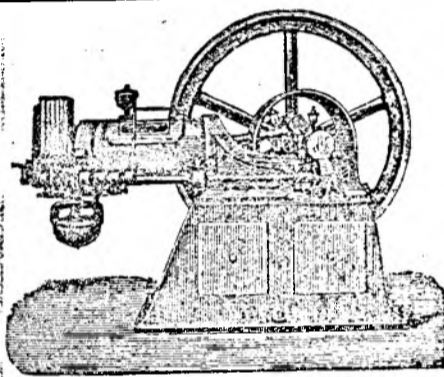
Abonați Calicul,

ziar humoristic și satiric cu multe ilustrațiuni, care la 1 Ianuarie 1903 se va eda în broșuri lunare, în al XVI-lea an dela nașterea sa.

Abonamentul: Pentru Austro-Ungaria pe an 6 coroane; pe 1/2 an 3 coroane; pentru România și străinătate pe an 7 lei; pe 1/2 an 3.50 lei. — La 10 abonamente, unul se dă rabat. — Abonamentul se trimite la: **Administrația Caliculului în Sibiu (Nagysz. ben).**

89 2-3

Administrația Caliculului.

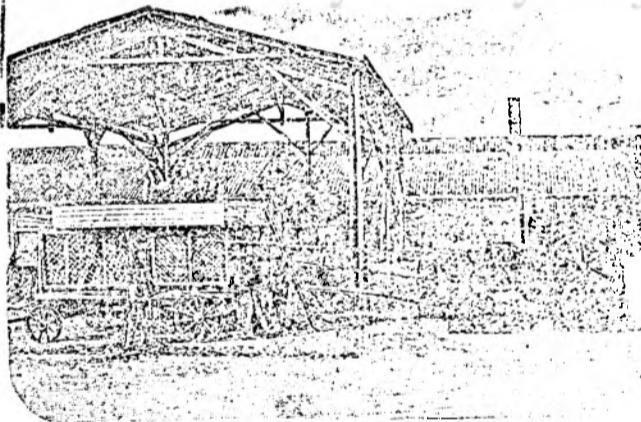
De însemnătate pentru morari și
toate celelalte ramuri de industrie!
De însemnătate pentru proprietari și economi!

Locomobile de petroliu „OTTO”

cea mai ieftină și mai bună putere motrice
pentru imblătire

Fără mașinist și fără pericol de foc!!

Motor Original „OTTO” de petroliu,

renumit pentru simplitatea
sa, ieftinătatea cu care se poate
mîna, mînarea ușoară, sigu-
ranța folosirii.

Langen & Wolf,

fabrică de motori de gaz,
Budapesta VI. Váci-körút
nr. 59.

Representanța pentru Ardeal:

Fabrica de mașini

Andrei Török
în Sibiu.

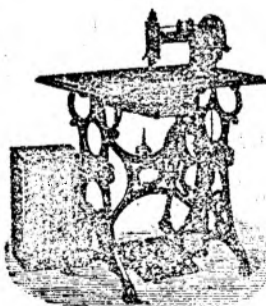
Acolo eșpot vedea și motori și locomobile de sus în activitate.

Informațiuni, planuri și preliminare de prețuri se dau gratuit. 78 10-12

Gustav Dürr

mechanic.

Magazin de mașini de cusut și de velocipede,
Sibiu. Piața-mare nr. 19.

Recomandă depositul seu mare și bine asortat
cu toate felurile de mașini de cusut mai renumite
din fabrici străine și indigene pe lângă un preț
foarte moderat.

Ca specialități se recomandă mașinile de cusut:

Seide & Naumann, G. M. Pfaff.

Toate acareturile mașinilor de cusut de ori-ce
fel precum ace, curele, oleiuri fine și altele se află
întotdeauna în depositul meu. Reparaturile la mașinile de cusut de ori-ce
fel sînt executate prompt, ieftin și conștientios cu garanție. Pentru
fiecare mașină nouă de cusut cumpărată delamine dau 5 ani garanție.

Liste de prețuri se trimite la cerere gratis și franco.